

Jaarverslag 2023

Stichting Samenlevingsscholen

Digitaal ondertekend met Hix door
E.J.A. aan het Rot AA
op 24-06-2024 13:47
VAN REE ACCOUNTANTS
vanaf IP: x.x.x.52

Inhoud

Voorwoord College van Bestuur.....	3
1. Algemeen	5
2. Governance	6
3. Onderwijs	7
3.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn	7
3.1.1 Missie en visie.....	7
3.1.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar	7
3.1.3 Onderwijsprestaties.....	11
3.1.4 Toegankelijkheid en toelatingsbeleid.....	11
3.1.5 Thema Nationaal Programma Onderwijs.....	11
3.1.6 Thema Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders	11
3.2 Kindcentrum De Lisdodde	11
3.2.1 Missie en visie.....	11
3.2.2 Werken vanuit twee domeinen	12
3.2.3 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar	12
3.2.4 Onderwijsprestaties.....	21
3.2.5 Thema Passend Onderwijs	21
3.2.6 Thema Nationaal Programma Onderwijs.....	22
3.2.7 Thema onderwijsachterstanden	22
3.2.8 Thema Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders	23
3.2.9 Verwachte toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en opvang	23
4. Kwaliteitszorg	23
4.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn	23
5.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn	24
5.2 Kindcentrum De Lisdodde	25
6. Internationalisering	25
6.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn	25
6.2 Kindcentrum De Lisdodde	25
7. Personeel	26
7.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn	26
7.1.1 Formatie (personele kengetallen)	26
7.1.2 Verzuim	26
7.2 Kindcentrum De Lisdodde	27
7.2.1 Formatie (personele kengetallen)	27
7.2.2 Verzuim	27
7.3 Toekomstige ontwikkelingen	28
7.3.1 Strategisch personeelsbeleid	28
7.3.2 Functiegebouw	28
7.3.3 Bewegingsonderwijs.....	28
7.4 Beheersing van uitkeringskosten	28
8. Huisvesting.....	28
8.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn	28
8.2 Kindcentrum De Lisdodde	29
9. Identiteit	29
10. Verbonden partijen	29
11. Interne belanghebbenden	29
12. Externe belanghebbenden.....	30
13. (Politiek) Maatschappelijke Ontwikkelingen	30

14. Risicoparagraaf.....	30
15. Financiën.....	31
16. Treasury.....	36
17. Toekomstige ontwikkelingen.....	36
18. Verslag Raad van Toezicht.....	40

Voorwoord College van Bestuur

Voor u ligt het jaarverslag 2023 van de stichting Samenlevingsscholen.

Vooraf:

Stichting Samenlevingsscholen is een kleine stichting, bestaande uit De Lisdodde, gevestigd in Wanneperveen, een kindcentrum waar regulier basisonderwijs en kinderopvang wordt georganiseerd en 't Ravelijn, gevestigd in Steenwijk, een onderwijsexpertisecentrum waar speciaal (basis)onderwijs wordt georganiseerd en waar in specialistische begeleiding wordt voorzien van leerlingen met uiteenlopende gedrags- en leerproblematiek of een bijzondere of extra onderwijsbehoefte. 't Ravelijn vervult als S(B)O-school en kenniscentrum een rol in de brede regio. Omdat de stichting uit slechts twee scholen bestaat en beide scholen qua organisatie en opdracht erg verschillen is dit bestuursverslag grotendeels een som der delen. Bij elk thema uit dit verslag wordt per school verantwoording afgelegd.

Voor beide scholen geldt dat er geen nieuwkomers zijn opgevangen en hiervoor dus ook geen vergoeding is ontvangen. Beide scholen geven hun eigen verantwoording van de Nationaal Programma Onderwijs (NPO)-gelden, gebaseerd op hun eigen NPO-plan, als onderdeel van het schooljaarplan.

Voor KC De Lisdodde staat volgens het meest actuele IHP nieuwbouw van de gemeente Steenwijkerland gepland in 2024. Dat is hard nodig, want het gebouw is gedateerd en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. De geplande nieuwbouw maakt onderdeel uit van een groter gemeentelijk project waarbinnen ook woningbouw wordt gerealiseerd. De voorbereidingen zijn in gang gezet, maar de realisatie van de nieuwbouw loopt naar verwachting t.o.v. de planning vertraging op. Positief is dat in 2023 stichting Samenlevingsscholen constructief en effectief samen optrekt met de gemeente (Steenwijkerland). Er is duidelijkheid gecreëerd over rollen en verantwoordelijkheden. Het is mooi dat er nu een duidelijk perspectief is waar team, kinderen en ouders naar toe kunnen werken!

In 2023 is een groep hoogbegaafde kinderen vanuit stichting PCO Accrete (de zogenaamde Kwadraatgroep) met toelaatbaarheidsverklaring (TLV) overgeschreven naar 't Ravelijn om zo deze hoogbegaafde kinderen betere zorg en de uitdaging te kunnen bieden die zij nodig hebben. 't Ravelijn volgt de landelijke trend dat het percentage SO-leerlingen groeit. Er is ook kwantitatief sprake van een sterke groei. Het aantal aanmeldingen is dermate groot dat de grenzen in zicht komen van hetgeen 't Ravelijn qua gebouw en personeel aankan.

Het vinden van competente medewerkers wordt bij de huidige krapte op de arbeidsmarkt, die we ook in de kop van Overijssel voelen, een steeds grotere uitdaging. Dit vraagt meer dan ooit om goed werkgeverschap. We doen vanuit de stichting veel om onze medewerkers duurzaam inzetbaar te houden. Ons ambitieniveau is onveranderd hoog. Ondanks de voortdurende uitdaging slagen we er nog steeds in om onze kinderen met bevlogen en competente medewerkers kwalitatief goed onderwijs te bieden.

Waar zijn we trots op (zie ook hoofdstuk 3 Onderwijs):

't Ravelijn

- Positive Behavior Support (PBS): **'t Ravelijn** is aangesloten bij het PBS-netwerk. Een hybride netwerk, waarbij online en fysiek, theorie en praktijk worden gedeeld met overige gecertificeerde scholen, onder aansturing van PBS Windesheim. EDI (Effectieve Directe Instructie) heeft een plek gekregen onder de paraplu van PBS. Er zijn meerdere lessen ontwikkeld. Alle nieuwe collega's hebben de cursus 'basisprincipes' van PBS gevolgd en met succes afgerond.

- Hoogbegaafdheid (HB): het onderwijs voor HB-leerlingen heeft in 2023 een passende en duurzame plek gevonden op 't Ravelijn (overdracht vanuit Accrete).
- Veiligheid: eens per 6 weken worden op 't Ravelijn alle teamleden getraind op gebied van agressiereductie door onze eigen trainers in loondienst. Dit heeft een groot effect gehad op de basisveiligheid en eenduidige aanpak. We vervolgen deze manier van werken in het volgende schooljaar, trainingen zijn cyclisch opgenomen in de jaarplanning. Het protocol 'hantering van verbale en fysieke agressie' is klaar en geïmplementeerd.

De Lisdodde

- **De Lisdodde** wil meer betekenisvol en uitdagend onderwijs bieden voor de overstijgende vakken. Dit heeft geleid tot het werken in ateliers vanaf groep 4 en de omslag naar spelend leren in 1/2/3 vanuit gelijke thema's.
- De Lisdodde zet de leerling centraal door passend onderwijs te bieden voor de kernvakken. Dit heeft geleid tot groepsdoorbekend werken voor de kernvakken rekenen, spelling en taal.
- Leerkrachten op De Lisdodde krijgen meer eigenaarschap en zicht op de ontwikkeling van de kinderen. Dit heeft geleid tot een nieuwe werkwijze rondom groepsplannen en analyseren van de resultaten. Leerkrachten maken zelf een presentatie en delen dit in het team, zowel didactisch als sociaal-emotioneel.
- De Lisdodde wil een veilige school zijn voor ouders, kinderen en medewerkers, de ambitie is minimaal een 7.5 te scoren. Dit is gelukt op alle gebieden.

Giethoorn, april 2024

College van Bestuur stichting Samenlevingsscholen,

Wim Bok

1. Algemeen

Stichting Samenlevingsscholen is een stichting voor algemeen en bijzonder basisonderwijs en speciaal (basis-) onderwijs en is gevestigd in de gemeente Steenwijkerland. Onder de stichting vallen twee scholen.

Interne organisatiestructuur

Het bestuur wordt gevormd door een College van Bestuur bestaande uit bestuurders van stichting PCO Accrete en stichting Op Kop. De stichting kent een Raad van Toezicht die bestaat uit toezichthouders van stichting PCO Accrete en stichting Op Kop.

Beide scholen worden aangestuurd door een directeur en de medezeggenschap is belegd met een medezeggenschapsraad ('t Ravelijn) en een KC-raad (De Lisdodde). De beide raden hebben de bestuurders geadviseerd om geen GMR op te richten vanwege het feit dat de twee scholen van de stichting qua onderwijs, leerlingenpopulatie en financiering maar beperkt overeenkomsten hebben. Waar wenselijk/nuttig vergaderen de beide raden gezamenlijk. Het College van Bestuur heeft dit advies overgenomen.

Ontstaan en doel van de stichting

De stichting Samenlevingsscholen is opgericht in 2017. Per 1 augustus 2017 maakt De Lisdodde deel uit van de stichting. Per 1 augustus 2018 is 't Ravelijn eveneens ondergebracht bij de stichting. Dit betekent dat er twee scholen onder het bevoegd gezag van de stichting vallen.

Stichting Samenlevingsscholen heeft als doel het in standhouden van basisscholen en speciale basisscholen voor algemeen bijzonder of christelijke onderwijs met waarborging van de kernwaarden voor openbaar onderwijs, dan wel samenwerkingsscholen conform de Wet.

De door de stichting in standgehouden scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst en levensovertuiging. De stichting heeft tot doel een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau van de scholen in breedste zin te bevorderen, zodat het onderwijs zo goed mogelijk aansluit bij de ontwikkeling van de kinderen en het voortgezet onderwijs.

Beleid en kernactiviteiten scholen

De Lisdodde is ontstaan uit een fusie van obs 't Vonder (deel uitmakend van stichting Op Kop) en basisschool de Wennepe (deel uitmakend van stichting PCO Accrete). Met de fusie is een duurzame onderwijsvoorziening voor Wanneperveen gerealiseerd, waarbij het bieden van kwalitatief goed onderwijs voorop staat. Een tweede pijler is de algemene toegankelijkheid met behoud van identiteit binnen de diversiteit van de inwoners. Dit alles aansluitend bij wensen die ook nadrukkelijk leven onder de inwoners van Wanneperveen.

Zie verder <https://www.kcdelisdodde.nl/basisonderwijs>.

't Ravelijn is de samenvoeging van SBO Burgemeester Voetelinkschool (voorheen behorend tot stichting Op Kop) en SO Ambelt (voorheen ondergebracht bij stichting OOZ). De samenvoeging is met grote inzet van veel partijen tot stand gebracht. Met de formele integratie van SBO- en SO-leerlingen (met een toelaatbaarheidsverklaring) is een unieke voorziening voor leerlingen met een specifieke onderwijs- en zorgvraag gerealiseerd. Bij de start in 2018 is in samenwerking met de gemeente Steenwijkerland bij 't Ravelijn ook een SBO++ voorziening gerealiseerd. Hier worden leerlingen opgevangen die voordien op andere voorzieningen (bijv. een zorgboerderij) waren aangewezen, dan wel noodgedwongen thuis zaten.

Zie verder <https://www.oecravelijn.nl/>.

2. Governance

Code Goed bestuur

Goed bestuur betekent dat ieder bestuur wordt geacht te functioneren volgens algemene principes van goed bestuur. Als onderdeel daarvan stelt de wet als voorwaarde dat iedere rechtspersoon die met publieke gelden scholen in stand houdt, het interne toezicht op het bestuur goed regelt. Binnen de stichting Samenlevingsscholen is gekozen voor een organieke scheiding tussen bestuur en toezicht (vormgegeven door een Raad van Toezicht en een tweehoofdig College van Bestuur). In het verslag van de toezichthouder zet de RvT uiteen hoe zij haar werkzaamheden heeft uitgevoerd in het verslagjaar. In de huidige werkwijzen zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de Code Goed Bestuur voor het Primair Onderwijs. De huidige werkwijzen liggen in lijn met het voorgaande verslagjaar en zijn ook in 2023 gecontinueerd.

Samenstelling Raad van Toezicht, bestuur en directies

Ultimo 2023 was de Raad van Toezicht als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Alex Dul	Voorzitter
Marijn Rohaan	Lid
Wies Queens	Lid

Het College van Bestuur was ultimo 2023 als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Wim Bok	Voorzitter college van bestuur

De directie per school was ultimo 2023 als volgt:

Naam School	Adres	Plaats	Directeur
KC De Lisdodde	Siebenweg 14	Wanneperveen	Jetske Bijker
OEC 't Ravelijn	De Vesting 15	Steenwijk	Connie Kok-Bijker

Vanwege de grote verschillen in kenmerken van beide scholen werd geen strategisch beleidsplan op het niveau van stichting Samenlevingsscholen opgesteld. Beide scholen werken aan hun individuele ontwikkeling en ambities vanuit hun eigen schoolplan en schooljaarplan. Om deze reden ook zijn de hoofdstukken 3 t/m 8 van dit bestuursverslag per locatie beschreven.

3. Onderwijs

3.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn

3.1.1 Missie en visie

Om de leerlingen een uitdagend toekomstperspectief te bieden, kijkt de school naar de talenten van de leerlingen en geeft ze hun de kans om zichzelf zo goed mogelijk te ontwikkelen. De school biedt de leerlingen onderwijs waarbij ze uitgaat van de mogelijkheden, de behoefte en de belangstelling van iedere leerling. Ze sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij de doelen uit het regulier onderwijs. Regelmatig is er sprake van complexe problematiek. Deze problematiek brengt met zich mee dat leerlingen vaak belemmerd worden in hun leerproces. Dat kan betekenen dat het onderwijs anders georganiseerd moet worden en dat de doelen uit het regulier onderwijs aangepast moeten worden. Heel belangrijk is dat de leerlingen zich veilig voelen in een professioneel pedagogisch klimaat. De professionele en betrokken medewerkers staan hiervoor met hart en ziel klaar.

In het pedagogisch klimaat biedt de school veiligheid, voorspelbaarheid en duidelijke structuur. Al het handelen is gebaseerd op de 3 kernwaarden van 't Ravelijn: respect, veiligheid en verantwoordelijkheid. De school heeft een goede samenwerking met het kind en de ouders hoog in het vaandel staan. Een goede samenwerking kan alleen tot stand komen als iedereen zijn verantwoordelijkheid hierin neemt. Dit blijkt uit een actief betrokken houding van iedereen. Hiervoor is een open communicatie, luisteren naar elkaar en vertrouwen hebben in elkaar een voorwaarde. Als school communiceren 't Ravelijn helder en oplossingsgericht. Vanuit het veilige pedagogische klimaat stimuleert zij de persoons-, kennis- en talentontwikkeling van de kinderen met hun speciale onderwijsbehoeften. De school stemt het pedagogisch en didactisch handelen af op de specifieke behoeften van elk kind.

3.1.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar **Schoolplan 2020-2024:**

Het schoolplan kort visueel samengevat:

Uit evaluatie jaarplanactiviteiten 2022-2023:

- **PBS:** We zijn aangesloten bij het PBS-netwerk. Een hybride netwerk, waarbij online en fysiek, theorie en praktijk worden gedeeld met overige gecertificeerde scholen, onder aansturing van PBS Windesheim. EDI heeft een plek gekregen onder de paraplu van PBS. Er zijn meerdere lessen ontwikkeld. Allen nieuwe collega's hebben de cursus 'basisprincipes' van PBS gevolgd en met succes afgerond.
- **Veiligheid:** Eens per 6 weken zijn alle teamleden getraind op gebied van agressiereductie door onze eigen trainers. Dit heeft een groot effect gehad op de basisveiligheid en eenduidige aanpak. We vervolgen deze manier van werken in het volgende schooljaar, trainingen zijn cyclisch opgenomen in de jaarplanning. Het protocol 'hantering van verbale en fysieke agressie' is klaar en geïmplementeerd. De klachtenregeling is herzien en er is een externe vertrouwenspersoon aangesteld. De MR moet formeel nog instemmen. De AVG-training is gevolgd door alle teamleden. Alle leerlingen van groep 6,7 en 8 hebben meegedaan aan het tevredenheidsonderzoek. We scoren ruim voldoende. De inzet van PBS is duidelijk zichtbaar in de cijfers.
- **Opbrengsten:** EDI-scholing en implementatie loopt naar wens. Uitwerken digitale leerlijn is door tijdgebrek, wisseling collega's nog niet uitgevoerd. Evenals leerroute ¾ en leerlijn jonge kind. Er is een nieuwe methode voor wereldoriëntatie aangeschaft (Blink). Implementatie in schooljaar '23-'24.
- **Professionalisering/Talent:** Vanuit de NPO gelden hebben we een aanbod kunnen bieden op gebied van Kunst en Cultuur voor zowel de leerlingen als het team. Er zijn vele individuele studies afgerond.
- **Verbinden:** De verbinding met de basisscholen in de regio krijgt steeds meer vorm. Er zijn mooie dingen ontstaan; de autisme coach is een halve dag per week beschikbaar en heeft diverse trajecten met succes afgesloten. De kwadraatafdeling van Accrete krijgt een plek binnen 't Ravelijn en valt daarmee onder het speciaal onderwijs. Een mooie en dekkend aanbod in de regio. We zijn actief deelnemer binnen samen voor Ryan. Er zijn eerste gesprekken gevoerd met gemeente en externe partijen rondom voorzieningen als BSO+, specialistisch aanbod voor peuters en behandelgroep.

Algemene evaluatie punten 2022-2023:

- Medio schooljaar '22-'23 kwam het voorstel om het Kwadraatonderwijs onder te brengen bij het onderwijsexpertisecentrum. Een goede stap om het specialistische onderwijs aan deze leerlingen te borgen. Het tijdspad was ambitieus. Door inzet van velen is het gelukt om per 1 augustus 2023 het Kwadraatonderwijs over te dragen (van Accrete) aan 't Ravelijn.
- Qua personele inzet was het een rustiger jaar dan voorgaande jaren. Er zijn minder wisselingen geweest door vertrek i.v.m. andere baan. Zes collega's hebben genoten van zwangerschapsverlof/geboorteverlof en een veelvoud daarvan maakte gebruik van ouderschapsverlof. Dit maakte de personele inzet wel soms tot een complexe puzzel. We hebben het hele jaar een 5-daags rooster kunnen aanbieden. Bij ziekte/verlof heeft er wel met regelmaat een groep een dag vrij gekregen. Inzet van de nieuwe teamleider heeft gezorgd voor rust en stabiliteit en meer tijd en aandacht voor de teamleden.
- Het NPO-plan van 2022-2023 is geëvalueerd en zal in september besproken worden met de MR. Het resterende bedrag wordt de komende twee schooljaren uitgegeven op basis van de al ingezette interventies, passend binnen ons schoolplan.
- Afgelopen schooljaar hebben we samen met Active Creations een nieuwe website en huisstijl ontwikkeld. Een mooie vertaling van ons expertisecentrum.
- We zien een toename in de complexiteit van onze leerlingen. Minimaal 75% van onze leerlingen heeft een TLV SO. Er is veelal sprake van systeemproblematiek. Daar waar andere S(B)O scholen handelingsverlegen zijn, lukt het ons vaak wel om een passend aanbod te leveren. Daar zijn we trots op, dit is voor ons echt passend onderwijs. Het vraagt om een groot, divers en professioneel team. In tijden van een krappe arbeidsmarkt is het een uitdaging om de balans te vinden tussen wens/ambitie en realiteit.

- Schooljaar 2023-2024 is het laatste schooljaar binnen het huidige schoolplan. Het is tegelijkertijd een overgangsjaar na de overname van het Kwadraatonderwijs. We gaan het komende schooljaar elkaar leren kennen, leren van elkaar, overeenkomsten en verschillen ontdekken en de balans opmaken na 5 jaar geïntegreerd onderwijs SBO/SO. Op basis daarvan maken we medio komend schooljaar een nieuw meerjarenplan, gericht op doorontwikkeling van ons expertisecentrum.

Jaarplanactiviteiten 2023-2024:

1	
Ambitie uit meerjarig schoolplan	PBS; Certificering PBS op groen, geel en rood niveau, borgen en door ontwikkelen.
Doel / opbrengst	Het doel voor schooljaar 2023-2024 is borgen en door ontwikkelen op alle niveaus van PBS. De opbrengst daarvan is een veilige school met een eenduidige positieve aanpak van gedrag, waardoor leerlingen iedere dag de kans krijgen om zich te ontwikkelen. We zetten interventies in om het welbevinden van leerlingen te vergroten (Leerling tevredenheidsonderzoek 2023). We maken de verbinding tussen PBS en EDI/Burgerschap.

2	
Ambitie uit meerjarig schoolplan	Veiligheid; Een veilige school voor leerlingen, team en ouders.
Doel / opbrengst	Een veilige school voor leerlingen, team en ouders.

3	
Ambitie uit meerjarig schoolplan	Opbrengsten; Zicht krijgen op de effecten van ons onderwijsaanbod/ leerkracht handelen. Het versterken van ons aanbod en handelen, zodat leeropbrengsten zo maximaal mogelijk worden.

Doel / opbrengst	Het verbeteren van het zicht op opbrengsten door analyse en plan van aanpak, door leerkrachten in samenwerking met teamleiders. Hierdoor kunnen we beter aansluiten bij de onderwijsbehoeften van onze leerlingen en maken we het onderwijs uitdagender. Werken met Effectieve Directe Instructie (EDI), een eenduidige didactische aanpak voor de hele school, waardoor leerlingen sneller en beter tot leren komen. Doelen: • De deelnemers kunnen de lesfasen en technieken van het EDI-lesmodel omschrijven en toepassen in hun lessen. • Ze kunnen een lesdoel formuleren met een concept en een vaardigheid. • Ze kunnen een kraakheldere instructie ontwerpen bij procedurele- en feitenkennis. • Er zijn schoolbreed afspraken gemaakt over het EDI-lesmodel. • De leerkrachten hebben een lesobservatie met nagesprek ontvangen en hiervan een geschreven verslag gekregen met daarin sterke- en aandachtspunten. • De leden van de EDI-groep zijn in staat om zelfstandig lesobservaties uit te voeren en feedbackgesprekken te voeren. Een passende plek bieden voor alle leerlingen uit de regio die niet opgevangen kunnen worden binnen het basisonderwijs.
------------------	---

4	
Ambitie uit meerjarig schoolplan	Professionalisering & Talent; Het hebben van een brede en verdiepende expertise binnen het team, zodat alle leerlingen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.
Doel / opbrengst	Expert worden, zijn en blijven voor alle leerlingen uit de regio met speciale onderwijsbehoeften.

5	
Ambitie uit meerjarig schoolplan	Verbinden; D.m.v. de inzet van verbindend leiderschap op alle niveaus willen we mensen intrinsiek, van binnen uit, motiveren een bijdrage te leveren aan iets dat de individuele belangen ontstijgt, in het belang van de leerling, in en buiten de school.

Doel / opbrengst	Teamleden zijn zich bewust van het belang van verbindend leiderschap op onze organisatie. 't Ravelijn verbindt zich aan samenwerkingspartners in het belang van alle kinderen in de regio. We kijken niet alleen door de bril van het onderwijs, maar zien het belang van een samenhangende omgeving rondom het kind.
Einddatum	31 juli 2024

3.1.3 Onderwijsprestaties

De bestending van schooljaar 2021 is > dan 90%. Dat wil zeggen dat vrijwel alle leerlingen op het niveau van ons schooladvies functioneren.

3.1.4 Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Leerlingen met een TLV voor SBO en SO categorie I, II en III zijn toegankelijk op 't Ravelijn. Het afgelopen jaar hebben we alle aangemelde leerlingen met een geldige TLV kunnen plaatsen. Daarnaast zijn er meerdere leerlingen geplaatst ter observatie (afpraak met SWV PO 2203).

3.1.5 Thema Nationaal Programma Onderwijs

In de maanden mei en juni 2021 is een schoolscaan gemaakt en een plan opgesteld m.b.t. de besteding van de gelden die beschikbaar komen voor het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het plan is onderdeel van het schoolplan en schooljaarplannen 2021-2022 en 2022 en 2023. De MR heeft ingestemd met het plan. De interventies zijn gericht op:

- sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen;
- (extra) inzet van personeel en ondersteuning;
- faciliteiten en randvoorwaarden in te zetten in combinatie met voorgaande interventies.

In 2023 is het plan geëvalueerd en bijgesteld en zijn beschikbare middelen ingezet voor:

- extra begeleiding van individuele leerlingen en instructie in kleine groepen;
- gerichte instructie (scholing EDI);
- cultuureducatie;
- professionalisering;
- leermiddelen.

Er is geen personeel ingehuurd (0%).

3.1.6 Thema Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

In 2023 ontving 't Ravelijn bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders, het ging om een bedrag van € 19.306. Deze middelen zijn ingezet voor:

- opleiding van een groepsleerkracht tot starterscoach gedaan en vrijstelling voor deze groepsleerkracht van lesgebonden taken t.b.v. begeleiding starters;
- 'tandemscholing' schooldirectie en IB;
- bekostiging van een PBS-studiereis t.b.v. de schooldirectie.

Tenslotte zijn middelen vrijgehouden voor deelname van het MT aan een cursus schoolplan schrijven, begin 2024.

De MR wordt in de overleggen op de hoogte gehouden van de besteding van deze middelen.

3.2 Kindcentrum De Lisdodde

3.2.1 Missie en visie

Vanuit diverse processen in de afgelopen jaren is veel informatie opgehaald over waar dit team voor staat. De missie van De Lisdodde is hieruit gedestilleerd. Wij staan ervoor dat wij onze leerlingen goed voorbereiden op een leven lang ontwikkelen en leren.

Dat betekent dat wij leerlingen helpen en leren om:

- verantwoordelijkheid te willen en kunnen nemen;

- op ontdekking uit te gaan en zo de vele facetten van leren te leren kennen;
- hun nieuwsgierigheid beet te pakken om te leren en te begrijpen;
- bewuste keuzes te maken met betrekking tot het eigen leren;
- open te staan voor anderen en de samenwerking op te zoeken.

Zij...

- zijn wereldburgers, ze onderzoeken de wereld dichtbij (Wanneperveen) en ver weg (de wereld);
- staan zelfbewust en onderzoekend, vanuit openheid naar anderen in de wereld;
- staan duurzaam in het leven, vanuit verantwoordelijkheid voor de omgeving;
- leren zich breed oriënteren, ook op het gebied van levensbeschouwing. Dit doen zij in vertrouwen, dialoog en ontmoeting vanuit een respectvolle houding.

Om dit te bereiken is het van belang dat leerlingen kennismaken met andere culturen en overtuigingen. We kijken hierbij naar wat er leeft in de school en we 'benutten' achtergronden van leerlingen in de klas. Het onderwijs is afgestemd op de ontwikkelingsbehoeften en leerbehoeften van het kind. We willen dat leerlingen hun eigen talenten kunnen ontwikkelen, op het gebied van theater, muziek, presenteren, bewegen en creatieve vakken. Ook dagen we leerlingen uit buiten de eigen 'comfort zone'.

3.2.2 Werken vanuit twee domeinen

De principes van ontdekkend, spelend leren komen veelal terug in het onderwijs. We sluiten aan bij de nieuwsgierigheid van de kinderen, ze mogen ontdekken en onderzoeken. We zijn ervan overtuigd dat de kinderen dan veel gemotiveerder zijn om te leren. Fouten maken mag en is nodig om tot leren te komen. Leerlingen leren hierdoor samenwerken en oplossingen te vinden voor uitdagingen. Deze principes zijn in ontwikkeling sinds de herijking van onze nieuwe visie. In het *domein 1/2/3* is dit zichtbaar tijdens de lessen en thema's.

Er zijn stamgroepen 1,2,3 die instructies krijgen op hun eigen niveau, maar spelenderwijs leren ze in het onderbouwdomein. Zo maken ze iedere week verschillende opdrachten vanuit diverse thema's door het jaar heen. Deze taken worden gepland op het planbord. De leerkrachten zijn verantwoordelijk voor hun eigen groep, maar hebben ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle kinderen in de onderbouw.

In het *domein 4 t/m 8* komt dit o.a. terug in 'de ateliers'. Op basis van talentontwikkeling werken de leerlingen vanuit een atelier om te leren. Dit doen we groepsdoorbrekend. Denk hierbij aan: techniekatelier, kookatelier, timmeratelier, natuuratelier, muziek/kunstatelier. Elk schooljaar zijn er blokken ingeroosterd van 4 weken waarin wij werken vanuit ateliers. Daarnaast bieden we instructies op maat aan voor de kernvakken, op basis van een groepsdoorberekende organisatie van het onderwijs.

3.2.3 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar

Ambities en behaalde doelen:

De ambities en de uitwerking van het visiestuk (meerjarenplan) staat voor De Lisodde beschreven in het jaarplan. Hierbij de belangrijkste punten uit de evaluatie van het jaarplan 2022-2023:

Schoolklimaat (SK) SK1 veiligheid SK2 pedagogisch klimaat				
	Ambitie? Doel/beoogd resultaat	Wat en hoe om dit doel te bereiken?	Monitoring en borging	Evaluatiemomenten Begrote kosten
A	De sociale veiligheid in het kindcentrum	Net als vorig schooljaar worden de groepen 7 en 8 op twee dagen gesplitst. Hierdoor is er meer tijd, rust en aandacht voor elk kind. De		Januari 2023 Er is deels vervanging gevonden voor de splitsing. Er is bewust

	behouden voor alle kinderen.	effecten waren vorig schooljaar positief, zowel didactisch als pedagogisch. De groep 4 vraagt specifieke aandacht vanwege 'de energie in de groep', een echte jongensgroep. Samen met leerkrachten overwegen of we extra begeleiding vanuit bijv. de Kanjertraining inzetten. Er worden veel individuele interventies ingezet voor kinderen. Ook op de BSO is de omgang met bepaalde kinderen uit groep 4 een uitdaging op het gebied van gedrag. Samen trekken we op om preventief te handelen en met ouders samen te werken.	gekozen dit zo te houden vanwege de rust in de groep. De kinderen zouden anders met te veel gezichten te maken krijgen. De groep draaide nu goed met betreffende leerkrachten. In groep 4 is een leerkracht gestart vanwege zwangerschapsverlof leerkracht. Helaas pakt dit niet uit zoals gehoopt. Diverse interventies ingezet in deze groep: *Twee extra ouderavonden met directie, leerkracht en ouders. *Groepsplan gedrag met individuele en groepsinterventies (PMT training o.a.). *Extra inzet onderwijsassistent. *Samenwerking BSO. Juni 2023 Doel sociale veiligheid behouden is gelukt in het kindcentrum. Al het harde werken en interventies hebben geleid tot mooie resultaten in groep 4. Zowel sociaal emotioneel als didactisch zijn de meeste kinderen gegroeid. Kosten splitsing NPO groep 7/8: 35000 euro (zie NPO plan). Kosten begeleiding Kanjertraining zijn niet ingezet, omdat er geen begeleider beschikbaar was op dat moment.
B.	Toewerken naar een nieuwe manier	Er zijn signalen vanuit het team en ouders over de inrichting van de gesprekkencyclus. Past deze nog wel	Januari 2023 We hebben gesproken met elkaar over de

van ouder-betrokkenheid.	in onze schoolontwikkeling? Doen we t.a.v. dit onderwerp nog wel de goede dingen? En is het efficiënt? Opnieuw inrichten van de gesprekkencyclus met ouders die past bij onze school.	gesprekkencyclus. Er wordt een nieuwe planning en aanpassing gedaan voor het nieuwe schooljaar. Wat is de why? Juni 2023 Er is twee keer een koffieochtend geweest. De eerste keer waren er 6 ouders, de tweede keer 7 (andere). Directie besprak op een laagdrempelige manier onderwerpen. Goede input over de gesprekkencyclus, maar ook andere thema's zoals gezonde voeding en de schoolfotograaf. Dit zetten we door, maar in samenspraak met de kinderopvang. Twee keer per jaar in 23/24 op verschillende momenten in de week.
--------------------------	---	---

Onderwijsresultaten (OR) <i>OR1 Resultaten</i> <i>OR2 Sociale en maatschappelijke competenties</i> <i>OR3 Vervolgsucces</i>				
	Ambitie? Doel/beoogd resultaat	Wat en hoe om dit doel te bereiken?	Monitoring en borging	Evaluatiemomenten Begrote kosten
A.	Taalniveau in het onderbouwdomein omhoog krijgen. Samen ambitie bepalen.	*Creëren van een leerrijke, talige omgeving in de school door aanschaf van aanvullende materialen voor de hoeken en taalontwikkeling. *Beeldcoaching in de onderbouw met als thema: taal/woordenschat tijdens kringmomenten in 1/2/3. *Brainstormsessie met externe en MT om de vraag neer te leggen waar te starten om het beste resultaat te krijgen.	De periode tot januari gebruiken om samen met het onderbouwdomein te onderzoeken wat er nodig is. Evalueren van gezamenlijke thema's.	Januari 2023 Er is hard gewerkt om de taalontwikkeling te stimuleren, het begin is gemaakt: *In januari is een ochtend aangeboden voor ouders en kinderen tot 6 jaar. Mooie samenwerking met de opvang. *De leesoma's lezen wekelijks met kleine groepjes kleuters. *De bibliotheek is heropend en wordt flink

	*Zo jong mogelijk starten met het stimuleren van taalactiviteiten. Inzet leesoma's, bibliotheek, voorleesdagen jonge kinderen (ouders betrokken en schoolbiebcoördinator). *Samen thema's voorbereiden kinderopvang-onderbouw. *Afstemming met logopedist over trends en veel voorkomende achterstanden. Hoe aantal kinderen met logopedie terugbrengen? Wat is er nodig? *Uitzet vacature onderbouw, gericht op een ervaren specialist jonge kind.	gestimuleerd. *Samen met de leerlingenraad een rijk leesaanbod gecreëerd. Dit bleek ook uit de resultaten van de monitor. Kinderen zijn tevreden over de diversiteit. *Het is niet gelukt een ervaren onderbouwcollega te vinden. Wel een passende oplossing gevonden met twee startende collega's en een ervaren collega die de eindverantwoordelijkheid had over alle kleuters. Juni 2023: *Enkele thema's zijn samen uitgewerkt opvang/onderwijs groep 1/2/3 *Expertise ingehuurd voor onderbouwdomein t.a.v. visie taal (studieavond januari) met Bureau Meesterschap. Deze start is gemaakt, maar we willen nu concreet aan de slag met opbrengsten verhogen t.a.v. taalonderwijs. *Kwaliteitskaart lees-en spellingsonderwijs is aangepast en afspraken gemaakt over de jonge kinderen. Eerder starten met interventies na vroegtijdig signaleren. *Lijn doortrekken naar boven, onderzoeken welke taal-spellingsmethode past bij onze visie en leesmethode (23/24, begroten) Kosten: Bureau Meesterschap: 3.200 euro.
--	---	--

				Verrijking boeken: 1.000 euro.
B.	Niveau technisch lezen verhogen naar 1S/2F 75% (nu 71%).	Vorig schooljaar is het niveau van begrijpend lezen naar een voldoende niveau van % behaald. Hiermee willen we verder. Aanschaf van een nieuwe geïntegreerde methode technisch/begrijpend lezen Atlantis.	Vanaf groep 4 wordt in alle groepenblok 1 van de methode gegeven. Evaluatie vindt plaats eind september. Afstemming over doorgang of andere keuze. Eerste ervaringen zijn positief.	Januari 2023 De Atlantis methode is aangeschaft voor voortgezet technisch lezen. Het is regelmatig teruggekomen tijdens teammomenten om af te stemmen. De resultaten zijn nog niet zoals verwacht. We verklaren dit o.a. vanuit het moeten wennen aan het hoge niveau van de methode. Er is tijd nodig, er is nog maar kort gewerkt met de methode. Zie hiervoor de evaluatie en analyse van de opbrengsten. Juni 2023 Er zijn positieve ervaringen door kinderen en leerkrachten met deze gekozen methode. De nieuwsgierigheid wordt geprikkeld. Leesmotivatie en enthousiasme staan voorop bij zeer aansprekende thema's. Doel is absoluut behaald betreft referentieniveau lezen Percentage 1S/2F 83,3%. Kosten: Methode 6.000 euro en een teamtraining gevolgd door alle collega's 600 euro. IB/directie scholing referentieniveaus Parnassys in totaal 700 euro.
C.	Doorgaande lijn van Engels neerzetten, waarbij de kinderen aan het einde van de basisschool klaar zijn voor de overgang naar het VO en voldoen aan	Jonge kinderen staan zeer open voor het leren van een nieuwe taal. Holmwoods is een methode die 'hoge' doelen stelt vanaf jongs af aan. Hierdoor zal het niveau van Engels op langere termijn in de school groeien.	Na een pilot voor de zomervakantie van een andere methode kiezen we voor Holmwoods. Zowel 'kids' als 'teens'. We nemen de tijd ons deze methodiek eigen te	Januari 2023 De werkgroep Engels heeft na meerder pilots gekozen voor de Holmwoods. Er is tot de kerstvakantie te weinig tijd geweest ons het goed eigen te maken. We besluiten meer tijd te nemen en nogmaals een

	de leervoorwaarden.		maken en zetten in op de lange termijn.	online uitleg aan te vragen. Collega's starten in hun eigen tempo, einde schooljaar maken we afspraken. Juni 2023 Voor de groepen 1 t/m 4, 'kids' loopt het goed. Makkelijk bruikbaar. Voor 'teens' grote verschillen merkbaar tussen kinderen, voordeel van de methode. Vraagt diverse instructies. Leerteam 4 t/m 8 stemt af over aanpak. 23/24. Basisniveau moet vanuit de onderbouw gaan groeien. Kosten: Methode Holmwoods 3.500 euro. Scholing zit bij deze methode in.
D.	Betekenisvol onderwijs aanbieden passend bij de talenten en mogelijkheden van de kinderen en teamleden voor de overstijgende vakken.	Aanbieden van twee blokken ateliers voor domein 8-12/13 jaar. Kinderen indelen op basis van talenten. Nieuwsgierigheid als motor inzetten tijdens deze lessen. Atelier techniek en wetenschap toevoegen. Herhalen van successen van vorig schooljaar. Subsidies gebruiken voor inhuur externen.	Samen met betreffende teamleden het werken vanuit ateliers nog beter vormgeven. Evaluatiepunten vorig schooljaar verwerken. 1) Subsidie gezonde school voor atelier koken. 2) Subsidie fit op school deels voor atelier sport. 3) Inzet NPO-gelden voor Mad Science.	Januari 2023 Blok 1: november 2022 gedraaid volgens planning. Juni 2023 Blok 2: maart 2023 gedraaid volgens planning. Kosten: 1.000 euro subsidie gezonde school 'atelier koken'. 900 euro subsidie Fit op school, atelier sport. Subsidie muziekimpuls, samenwerking cultuurklik, atelier muziek. 1.850 euro NPO Mad Science wetenschap en techniek.

	Ambitie? Doel/beoogd resultaat	Wat en hoe om dit doel te bereiken?	Monitoring en borging	Evaluatiemomenten
A.	Cultuur van samen leren neerzetten waarbij er professioneel wordt samengewerkt in 2 of 3 domeinen.	Activiteiten inbouwen die leiden tot samen leren. Denk hierbij aan intervisie, openingen tijdens vergaderingen, delen van expertise vanuit de opleiding. Vergaderingen (PLG) waarbij inhoudelijke uitwisseling plaatsvindt. Keuze maken dit schooljaar tussen 2 of 3 domeinen waarin wordt samengewerkt: 0-3, 4-7/8 en 8-12/13 of 0-7 en 8-12/13. Uitwerken van de PLG's moet nog verdieping krijgen. Organisatiestructuur herijken. Met name voor het jonge kind is duidelijkheid nodig over de organisatie en manier van werken in de toekomst.	Twee thema's die samen worden voorbereid 0-7/8. Inhoudelijk onderzoek door IB, directie en locatieleidster. Wetenschappelijk en in de praktijk. Bezoek aan voorbeeldscholen. Besluitvorming samen met team. Er komt een voorstel waarover we in gesprek gaan. Aanpassing organisatie- structuur (inclusief rollen en functies) is nodig. In afstemming met HR en KC-raad. Nieuwe structuur komt samen met nieuwe afspraken formatie (gezien einde NPO- en fusiegelden).	Januari 2023 Professionele samenwerking gaat plaatsvinden in twee domeinen 0-8 en 8-13. Beide leerteams bestaan uit professionals uit onderwijs en opvang bij de jonge kinderen. Juni 2023 Twee coördinatoren aangesteld voor beide domeinen, binnen hun wtf als taak Er zijn concept taakbeschrijvingen klaar. Deze worden nog geformaliseerd. Ook ligt er een concept taakbeschrijving voor IB. De teamleider kinderopvang is in dienst bij Accrete. Wel samen gespard over taken/rollen. Vanaf '23-'24 start de IB'er, zowel in taak als met de opleiding. Directie heeft een andere rol als KC- directeur opvang/ onderwijs en zal meer taken delegeren voor een goede werkverdeling. Dit is in overeenstemming met de KC-raad, mei 2023.

Personeel (PS)

PB1 De wijze waarop de bekwaamheid wordt onderhouden

PB2 De maatregelen die bijdragen aan de ontwikkeling en de uitvoering van het onderwijskundig beleid

PB3 Het pedagogisch-didactisch handelen van het onderwijspersoneel

	Ambitie? Doel/beoogd resultaat	Wat en hoe om dit doel te bereiken?	Monitoring en borging	Evaluatiemomenten Begrote kosten
--	--------------------------------------	--	--------------------------	-------------------------------------

A.	Professionalisering & Talent; Het hebben van een brede en verdiepende expertise binnen het team.	Inzetten op scholing op diverse gebieden, individuele professionalisering. Maar ook teamscholing leidt tot bredere expertise.	*de gymopleiding * basiscursus Kanjertraining * afronding master pedagogiek * KIES training (Kind In Een Scheiding) *cursus slimme kleuters *landelijke ICT dag van Heutink *cursus levelwerk * IK- opleiding via Accrete. *Teamscholing *Teamvorming opvang en onderwijs plannen samen een tweedaagse met als doelstelling ontmoeten en teambuilding.	Januari 2023 Afgeronde opleidingen: * IKC opleiding afgerond met een diploma. * KIES-training met een diploma afgerond. * master Pedagogiek afgerond met een diploma. *na zw.verlof nog een deel van gymopleiding Juni 2023 * basistraining Kanjer afgerond, tevens de gymopleiding. *Het gehele team heeft het Tim Post gezamenlijk afgerond. *Het gehele team heeft een avond identiteit op De Lisdodde gedaan om een goede basis te leggen voor ons KC met Erik Renkema (Verus). *Het gehele team is op tweedaagse geweest in Ommen. Kosten in totaal: 15.000 euro
----	--	---	---	--

Overig (OV) OV1 Leerlingen- ouderpopulatie OV2 Ouders OV3 Leiderschap OV4 Communicatie OV5 Jaarplan OV6 Missie en visie				
	Ambitie? Doel/beoogd resultaat	Wat en hoe om dit doel te bereiken?	Monitoring en borging	Evaluatiemomenten Begrote kosten

A.	De missie en de visie vormen de basis voor elke keuze en ontwikkeling. De missie en visie zijn herkenbaar voor alle betrokkenen. Alle betrokkenen onderschrijven de missie/ visie en teamleden dragen deze uit. 'Vanuit verwondering samen ontdekken'.	Elk schooljaar staat er een kernwaarde centraal: dit schooljaar is dat vernieuwing. De visie van het kindcentrum visueel maken, zodat het herkenbaar wordt. Vanuit de visie wordt het nieuwe kindcentrum gebouwd. Er komt een vernieuwde huisstijl in samenwerking met 'Active Creations' voor de hele stichting. Vernieuwing logo, huisstijl en website. Vertegenwoordig KC-raad, ouder, opvang en onderwijs, leerlingenraad om kritisch mee te denken.	*Geplande ouderavond in maart waarbij deze kernwaarde centraal staat. Elk jaar in maart een dag voor de kinderen, in het teken van activiteiten rondom vernieuwing. Dit in samenwerking met ID commissie. *Klankbordgroep met directie, 2 leerkrachten, locatieleider die vanuit visie meedenken over ontwerp van de nieuwe school. Overlegmomenten worden ingepland door Van Wijnen, vervolg plattegrond nieuwbouw. Afstemming gemeente/bestuur. *Visie wordt zichtbaar in beide gebouwen. Kernwaarden hangen in de hal. Verder visualisaties in diverse ruimtes. *Alle keuzes die we maken zijn gebaseerd op ons herijkte visiestuk.	Januari 2023 Er is toegewerkt naar een vernieuwde huisstijl, logo en website. De streefdatum van januari is niet gehaald, verplaatst naar maart. Afspraak is gezamenlijke huisstijl uitstralen, ondanks twee organisaties. Juni 2023 In maart hebben we tijdens een ouderavond met de kinderen het logo gelanceerd en dit gekoppeld aan de kernwaarde 'vernieuwing' en in beweging zijn. Ouders vonden het prettig op deze manier actief met hun kind te ervaren waar De Lisdodde zoal mee bezig is. Een mooie avond met een hele grote opkomst. Voorlopige kosten volledig vernieuwen huisstijl Stichting SSL, website, logo, folder etc.: 22.000 euro.
B.	Er wordt een kader ontwikkeld voor KC de Lisdodde waarin basisafspraken gemaakt worden.	*Team en ouders kennis laten maken met IKC. Wat is een IKC? Tijdens informatieavond meenemen. Stap voor stap. *Teambuilding team IKC door middel van de tweedaagse in februari. Gezamenlijke studiemomenten.	*Tijdens de informatieavond 03-10 beginnende uitleg geven aan ouders over de KC ontwikkelingen. *Teambijeenkomst o.l.v. Erik Renkema in januari om samen visie te ontwikkelen op identiteit. Bestuur uitnodigen. Visie	Januari 2023 Tijdens de startvergadering ouders d.m.v. een filmpje kennis laten maken met een KC. In nieuwsbrieven worden opvang/onderwijs meegenomen. Afspraken identiteit helder gemaakt en deze ook gecommuniceerd met ouders.

		*Ontwikkelen van een visie op identiteit als team voor ons kindcentrum als basis. *Onderzoeken en uitwerken van de mogelijkheden van een KC Raad als formele raad van de Lisdodde.	verwerken in het kader. *6 oktober uitleg avond over de veranderingen als KC-raad en de juridische uitdagingen.	Juni 2023 Er zijn veel basisafspraken gemaakt, liggen vast in kwaliteitskaarten. Alle protocollen maken we zoveel mogelijk gezamenlijk voor ons als KC. Waar het kan maken we gebruik van de samenwerking met Accrete of Op Kop. De overgang naar een formele KC-raad is iets vertraagd en niet gelukt voor de zomervakantie. Alle juridische stukken (C. Roos, bureau focuZright) liggen nu ter beoordeling bij de leden van de MR en oudercommissie. Doelstelling is om tijdens de eerste vergadering in '23-'24 dit te formaliseren. Daarmee vindt er ook een formeel ouderklankbord plaats tussen opvang/onderwijs. Informeel wordt er al samengewerkt sinds januari 2023.
--	--	--	---	---

3.2.4 Onderwijsprestaties

Vanuit het onderwijsresultatenmodel is het volgende aan te geven betreft behaalde referentieniveaus: De Lisdodde scoort zowel op 1F (95,9%) als 1S/2F (60,2%) boven het landelijk gemiddelde. De schoolweging van de Lisdodde is 30,71.

3.2.5 Thema Passend Onderwijs

Alle leerlingen moeten een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Hiervoor worden middelen ontvangen vanuit de lumpsum en vanuit het samenwerkingsverband. Bij de besteding van deze middelen zijn verschillende doelen gesteld. Bij alle doelen is er afgestemd met de stakeholders. Zo is er afstemming geweest met de ouders of met de begeleiding vanuit de kinderopvang. In een enkel geval was er afstemming nodig met de jeugdconsulent van de gemeente of sociaal werk De Kop.

Inzet middelen vanuit het samenwerkingsverband:

Voor de leerlingen in de plusklas zijn belangrijke doelen gesteld. Deze zijn deels didactisch van aard (denk aan verhoging van de resultaten), maar ze zijn voornamelijk sociaal emotioneel van aard. Doelen die zijn bereikt bij de leerlingen in de plusklas zijn bijvoorbeeld: contact met gelijkgestemden, creatief oplossen van probleemsituaties, leren samenwerken en vooral leren doorzetten wanneer je

in de 'leerkuil' komt. Er is ook een deel psycho-educatie aangeboden. (hoe ga je om met een situatie die je niet gemakkelijk af gaat?). Uiteraard zijn de doelen individueel afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerling. De leerlingen met leesmoeilijkheden kregen begeleiding door een leesspecialist. Een begeleidster die zowel voor Op Kop als voor stichting Samenlevingsscholen wordt ingezet. De leesbegeleider kwam op school om meerdere leerlingen te begeleiden. Het leesniveau van deze kinderen is verhoogd.

Tot slot, zijn de middelen ingezet voor individuele leerlingen. Een leerling met TOS die specifieke begeleiding behoeft en een leerling met een autisme spectrum stoornis in combinatie met een laag IQ. Deze begeleiding is individueel door een onderwijsassistent op een aantal dagdelen per week.

Inzet middelen vanuit de lumpsum:

De logopedie van praktijk 'de Kletsmaat' heeft zich gevestigd op de Lisdodde 1,5 dag per week en wordt zowel bij de opvang als in onderwijs ingezet. Hiermee proberen we zo vroeg mogelijk taal- en spraak problematiek op te sporen en aan te pakken in de school. Op dit moment worden er 17 kinderen behandeld op de Lisdodde in de leeftijd tot 7 jaar. We zien de effecten van een behandeling op school en de korte lijntjes met de ouders om hierover af te stemmen.

We borging onze zorg vanuit ons document: ondersteuning structuur op de Lisdodde. Laatste ontwikkelingen worden verwerkt in de nieuwste versie. We zien de zorgstructuur die beschreven is terug in de praktijk.

Naast de interventiemethode Bouw! is ook rekensprint aangeschaft als interventiemethodiek voor de leerlingen met achterstand op het gebied van rekenen. De IB'er heeft uren vanuit de passend onderwijs gelden om deze leerlingen te begeleiden. Voor zowel rekenen als lezen.

3.2.6 Thema Nationaal Programma Onderwijs

Ook in 2023 zijn gelden vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen. De interventies zijn gericht op:

- meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren;
- sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen;
- (extra) inzet van personeel en ondersteuning;
- faciliteiten en randvoorwaarden in te zetten in combinatie met voorgaande interventies.

De NPO-gelden zijn in 2023 volledig ingezet ten behoeve van inzet van een extra onderwijsassistent in 1/2/3 voor drie dagen per week. Dit is in afstemming met de teamleden en de KC-raad afgesproken. Er is geen personeel ingehuurd (0%). In kleine groepjes is er veel extra aanbod geweest, met name op het gebied van beginnende geletterdheid en ontluikende gecijferdheid.

3.2.7 Thema onderwijsachterstanden

Op **rekengebied** is ook dit schooljaar de positieve ontwikkeling te zien, met name in de bovenbouw. Het werken aan eigen vaardigheidsgroei in Snappet lijkt erg motiverend te werken.

Bij het vakgebied **technisch lezen** leest in de groepen 5, 7 en 8 50% of meer boven het landelijk gemiddelde op de DMT. Methodes: - In groep 3 wordt de methode Lijn 3 gebruikt. - Het programma Bouw! wordt ingezet in de groepen 2,3,4 bij risicoleerlingen. - In de groepen 4 t/m 8 wordt sinds dit schooljaar een nieuwe leesmethode gebruikt. Atlantis is een methode waar technisch lezen en begrijpend lezen geïntegreerd wordt aangeboden en waarin veel aandacht is voor leesplezier en leesbeleving. Een aantal leerlingen krijgt Pre-Teaching Atlantis van de onderwijsassistent. (3x20 minuten per week) In groep 4 zitten 6 leerlingen met (ernstige) leesproblematiek. De verschillen qua leesniveau zijn erg groot in deze groep. In groep 6 zitten 5 leerlingen met ernstige leesproblematiek. (dyslexie) Er zijn zorgen m.b.t. de grote groep leerlingen met leesproblemen. - Er wordt een leesspecialist aangetrokken om deze leerlingen extra begeleiding te bieden. - Daarnaast moeten wij gaan beraden op ons aanbod. Onder anderen de lessen Atlantis gaan aanpassen met de adviezen die de methode hiervoor geeft voor leerlingen met leesproblemen. Ook het aanbod m.b.t.

taal/leesontwikkeling in de vroegschoolse periode behoeft extra aandacht. - Het werken met het programma Bouw kan nog verder geoptimaliseerd worden. - Lezen na Bouw op zorgniveau 3 aanpak optimaliseren.

Het percentage dat boven het landelijk gemiddelde scoort betreft **spelling** is in de groepen 4, 5, 7 en 8 50% of meer. Groep 3 en 6 hebben relatief veel leerlingen die beneden gemiddeld scoren. Wij gebruiken de methode Spelling op Maat voor de groepen 4 t/m 8 en vullen deze aan met het oefenprogramma Bloon. Het programma Bloon geeft het afgelopen half jaar heel veel problemen doordat het is overgegaan naar Lexipoort. Wij overwegen om het extra oefenen in Junior Cloud te gaan starten.

Midden groep 4 zijn nog niet alle leerlingen toe aan de toets **begrijpend lezen**. Begrijpend lezen is dit schooljaar in de meeste groepen goed gemaakt. Alleen in groep 6 is het resultaat omlaag gegaan t.o.v. vorig jaar.

3.2.8 Thema Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

In 2023 ontving De Lisodde bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders, het ging om een bedrag van €13.404. Deze middelen zijn o.a. ingezet voor de begeleiding van de startende leerkrachten.

3.2.9 Verwachte toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en opvang

Op de planning staat nieuwbouw in 2026 waarbij opvang en onderwijs samen de ontwikkeling van de kinderen vorm gaan geven in een nieuw gebouw. Schooljaar 2023-2024 is het laatste schooljaar van het huidige schoolplan. Bij het opstellen van nieuwe schoolplan voor de periode 2025-2029 staan de volgende thema's centraal:

- Implementatie van de basisvaardigheden burgerschap & digitale geletterdheid;
- Verder uitwerken en van het ontwerp van het nieuwe KC en implementatie door werkgroep nieuwbouw;
- Visie verder implementeren door het onderwijs anders te gaan organiseren (kind nog meer centraal) in beide domeinen;
- Voor de kinderopvang staat implementatie van Reggio Emilia centraal.

4. Kwaliteitszorg

4.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn

't Ravelijn gebruikt verschillende instrumenten om de kwaliteit van het werk onder de loep te nemen en te beoordelen. Onder andere door regelmatig een audit af te nemen (opbrengsten 2020, PBS 2021), regulier werkoverleg, jaarlijkse functionerings-/ en beoordelingsgesprekken, beeldcoaching, intervisie, leerrendement gesprekken, gesprekken met leerlingen, ouders, stakeholders, enquêtes en tevredenheidsonderzoeken onder ouders, leerlingen en teamleden. Vanuit de uitgangspunten van de visie van 't Ravelijn op leiderschap en professioneel handelen is iedere betrokkene bij de school op de hoogte van zijn of haar eigen resultaten en de kwaliteit daarvan en legt daarover verantwoording af. De te behalen resultaten zijn vastgelegd in het schoolplan en de persoonlijke ontwikkelplannen.

Gedurende het schooljaar worden de voortgang en resultaten van de strategische doelstellingen, de doelstellingen van het schoolplan en persoonlijke doelstellingen dan ook nauwkeurig gemonitord en in kaart gebracht. Deze worden jaarlijks besproken en geëvalueerd op alle niveaus van de organisatie. Tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden de resultaten op strategisch niveau besproken, toegelicht en kritisch bevraagd. Tijdens werkoverleggen tussen de bestuurder en de directeuren worden de resultaten besproken die behaald zijn op schoolplanniveau en de directeur

en medewerkers bespreken met elkaar de voortgang op persoonlijke doelen. Daarbij staan steeds de volgende vragen centraal: Doen we de juiste dingen? Draagt het bij aan de realisatie van onze missie/opdracht? Liggen we op koers? Wat gaan we volgend jaar anders doen?

In maart/april 2024 is onderzoek gedaan naar de leerling-, ouder- en medewerker tevredenheid en veiligheid via Vensters. Uitgebreide cijfers zijn vindbaar op www.scholenopdekaart.nl. 94% van de leerlingen in groep 6, 7 en 8 heeft meegedaan aan het onderzoek:

- Algemene tevredenheid: 7,6
- Welbevinden: 6,7
- Ervaren veiligheid: 7,4
- Aantasting veiligheid: 8,4

Ouders geven het cijfer 8,0 qua algehele tevredenheid. De enquête is ingevuld door 51% van de ouders. Medewerkers gaven het cijfer 7,7 voor de algehele tevredenheid.

Er zijn het afgelopen jaar geen klachten ingediend.

4.2 Kindcentrum De Lisdodde

De Lisdodde gebruikt verschillende instrumenten om de kwaliteit van het werk onder de loep te nemen en te beoordelen. Onder andere via regelmatige audits (afgelopen jaar is er bij de opvang een interne audit afgenomen), regulier werkoverleg, jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken, interne beeldcoaching, intervisie, interviews, gesprekken met leerlingen, ouders, stakeholders, enquêtes en tevredenheidsonderzoeken onder ouders en leerlingen.

Gedurende het schooljaar worden de voortgang en resultaten van de strategische doelstellingen, de doelstellingen van het schoolplan en persoonlijke doelstellingen dan ook nauwkeurig gemonitord en in kaart gebracht. Deze worden jaarlijks besproken en geëvalueerd op alle niveaus van de organisatie. Tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden de resultaten op strategisch niveau besproken, toegelicht en kritisch bevraagd.

Tijdens werkoverleggen tussen de bestuurder en de directeurs worden de resultaten besproken die behaald zijn op schoolplanniveau en de directeur en medewerkers bespreken met elkaar de voortgang op persoonlijke doelen. Daarbij staan steeds de volgende vragen centraal: Doen we de juiste dingen? Draagt het bij aan de realisatie van onze missie/opdracht? Liggen we op koers? Wat gaan we volgend jaar anders doen?

In maart/april 2024 is onderzoek gedaan naar de ouder- en medewerker tevredenheid en -veiligheid via Vensters. De algehele tevredenheid werd door ouders beoordeeld met een 7,8 (invulpercentage 66%) en door medewerkers met een 8,0 (15 medewerkers).

Er zijn in het afgelopen jaar geen klachten ingediend.

5. Onderzoek

5.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn

Er vindt voortdurend onderzoek plaats naar behoeften vanuit de regio. Daarop stemmen wij ons aanbod af. We streven naar een volledig aanbod van geïntegreerd speciaal (basis)onderwijs. Daarop hebben we de afgelopen jaren doorontwikkeld op de ZML-leerlijn. We bieden inmiddels een vrijwel dekkend aanbod voor deze doelgroep. Ook in de komende jaren zal 't Ravelijn onderzoek blijven doen naar de behoeften vanuit de regio.

Het afgelopen jaar hebben wij ons aanbod uitgebreid met hoogbegaafdenonderwijs. Inmiddels krijgen ruim 30 leerlingen les in een voltijds HB-groep. We zijn onderdeel van het SBO-netwerk

Noord-Nederland, waarin opbrengsten van SBO-scholen met elkaar vergeleken worden. Daarnaast is er nauw contact met vergelijkbare scholen in Meppel, Zwolle, Kampen en Apeldoorn. En tenslotte zijn we onderdeel van het HB-netwerk Noord-Nederland.

5.2 Kindcentrum De Lisdodde

Er vindt onderzoek plaats naar samenwerkingsscholen om vanuit hier kennis te vergroten en nieuwe inzichten te verkrijgen. Zo worden bezoeken afgelegd aan collega-scholen, congressen bezocht en vindt literatuuronderzoek plaats. Er is een reeks nieuwbouwscholen bezocht voor uitwisseling en inspiratie. Ook in de toekomst zullen we doorgaan met deze onderzoeken.

6. Internationalisering

6.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn

Op dit moment spelen geen zaken met betrekking tot internationalisering. In de komende jaren worden geen ontwikkelingen verwacht.

6.2 Kindcentrum De Lisdodde

Op dit moment spelen geen zaken met betrekking tot internationalisering. In de komende jaren worden geen ontwikkelingen verwacht.

7. Personeel

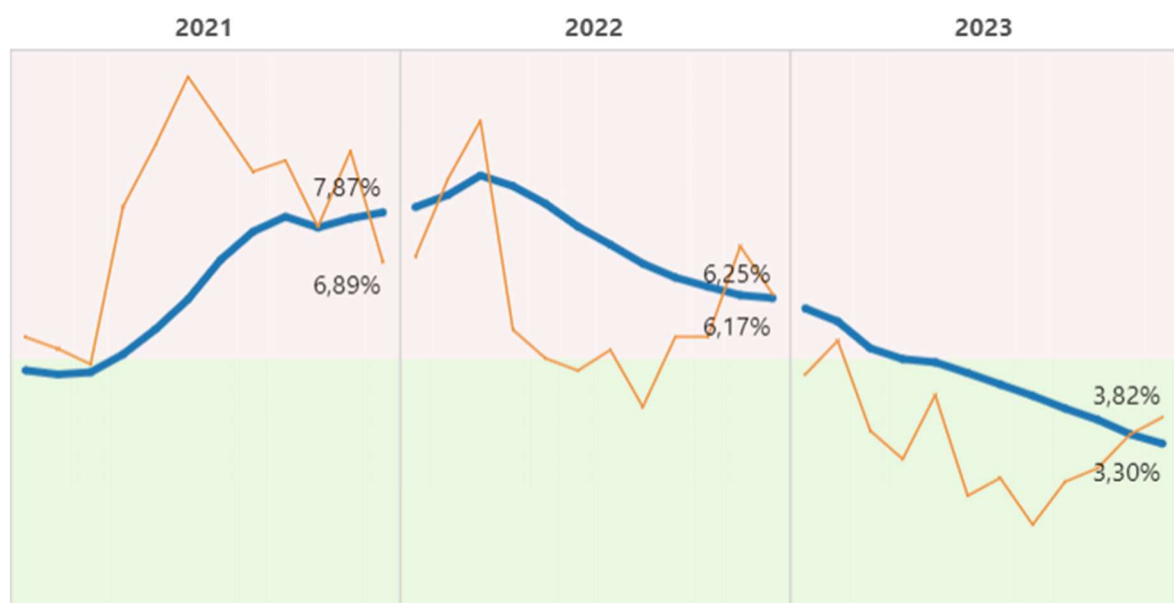
7.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn

7.1.1 Formatie (personele kengetallen)

	2020	2021	2022	2023
% man (fte)	11,3%	15,1%	15,0%	12,7%
Fte gemiddeld	34,6813	39,7258	42,0049	45,6591
Leerlingaantal	178	178	193	182
Managementratio	2,6%	2,5%	2,3%	2,2%
OOP ratio	37,2%	36,5%	38,2%	42,1%
OP ratio	60,2%	61,0%	59,5%	55,7%
parttime ratio (Jaar)	56,1%	48,6%	52,0%	55,2%
# medewerkers (gem)	49,4	54,0	58,3	65,1

7.1.2 Verzuim

ZVP (ziekteverzuimpercentage)

	2020	2021	2022	2023
#Medewerkers	58	66	71	74
medewerkers met verzuim	28	28	53	49
medewerkers zonder verzuim	30	38	18	25
Percentage Nulverzuim (PNV)	52%	58%	25%	34%
GZVD	38,51	23,80	18,17	11,36

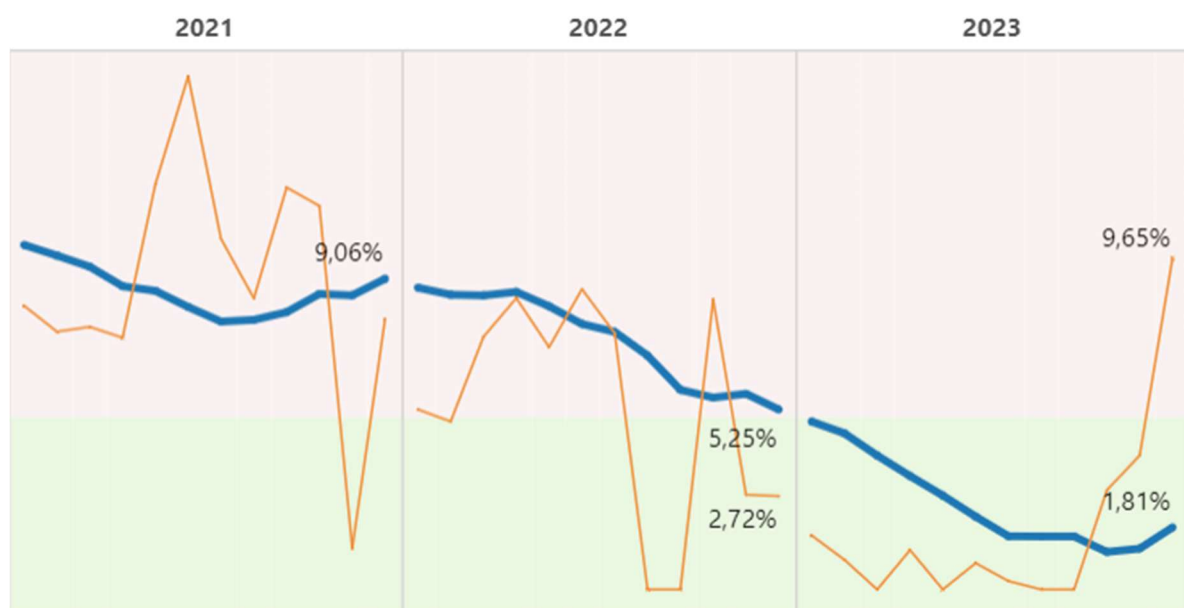
7.2 Kindcentrum De Lisdodde

7.2.1 Formatie (personele kengetallen)

	2020	2021	2022	2023
% man (fte)	8,6%	8,3%	7,3%	8,2%
Fte gemiddeld	9,2785	10,1709	10,3507	11,0112
Leerlingaantal	124	119	134	119
Managementratio	8,9%	8,1%	8,0%	7,5%
OOP ratio	15,3%	16,8%	16,3%	21,2%
OP ratio	75,9%	75,1%	75,8%	71,3%
parttime ratio (Jaar)	60,1%	41,7%	46,3%	49,2%
# medewerkers (gem)	15,0	13,9	14,7	16,0

7.2.2 Verzuim

ZVP (ziekteverzuimpercentage)

	2020	2021	2022	2023
#Medewerkers	18	21	19	24
medewerkers met verzuim	8	9	10	9
medewerkers zonder verzuim	10	12	9	15
Percentage Nulverzuim (PNV)	56%	57%	47%	63%
GZVD	60,00	28,07	21,50	6,08

7.3 Toekomstige ontwikkelingen

7.3.1 *Strategisch personeelsbeleid*

De kwaliteit van onderwijs valt of staat met de kwaliteit en continuïteit van het personeelsbestand. Om deze goed te kunnen blijven ontwikkelen en borgen is het van belang dat we nadrukkelijker gaan investeren in strategisch HR en dat we, als onderdeel/uitvloeisel daarvan, wat meer de diepgang zoeken qua strategische personeelsplanning. In 2023 is niet expliciet aandacht besteed aan strategisch HR. Het voornemen is om in 2024, na vaststelling van de schoolplannen voor de periode 2025-2029, vanuit de strategische koers van de beide scholen de koers te bepalen voor het te voeren HR-beleid in dezelfde periode. Voor belangrijke HR-thema's als het oplopende lerarentekort, verzuim en professionalisering is en blijft ondertussen onverminderd aandacht.

7.3.2 *Functiegebouw*

't Ravelijn en De Lisdodde ontwikkelen zich door als expertisecentrum resp. kindcentrum en deze ontwikkelingen leiden tot de behoefte om in de school nieuwe functies of taken te introduceren en/of om in de school taken en verantwoordelijkheden aan te passen of anders te beleggen. Uitgangspunt is dat alle medewerkers moeten kunnen beschikken over een vastgestelde, actuele functiebeschrijving en zo nodig taakomschrijving. Daarom plannen we in 2024-2025 een update van het functieboek.

7.3.3 *Bewegingsonderwijs*

Bewegingsonderwijs is belangrijk. Het is voor kinderen een manier om zich te uiten, te werken aan hun sociale en motorische ontwikkeling en aan hun gezondheid. Vanaf het schooljaar 2023-2024 is 2 lesuren bewegingsonderwijs per week onder leiding van een vakleerkracht of bevoegde groepsleerkracht verplicht op de basisschool. 't Ravelijn komt tegemoet aan deze verplichting met inzet van vakleerkrachten, De Lisdodde met inzet van bevoegde groepsleerkrachten met een specialisatie op dit terrein.

7.4 Beheersing van uitkeringskosten

Meerjarige personeelsplanning en investeren in duurzame inzetbaarheid van medewerkers zijn onze belangrijkste tools voor het beperken van kosten van (B)WW-uitkeringen voor (ex-)medewerkers die door het Participatiefonds deels ten laste van het schoolbestuur worden gebracht. Directeuren en HR werken hierin intensief samen. In het jaar 2023 is geen sprake van kosten voor uitkeringen na ontslag voor Samenlevingsscholen.

Net als in 2022 is in 2023, op basis van no cure no pay, opnieuw een controle op de zogeheten werkhervattingskas opgestart om onnodig doorlopende ZW- en WGA-uitkeringen op grond van in het verleden aangegane verplichtingen te vermijden. Deze controle heeft inmiddels uitgewezen dat Samenlevingsscholen (als niet-eigenrisicodrager ZW en WGA) de minimale premie betaalt aan de Belastingdienst en dat hierin voor het schoolbestuur geen besparingen te realiseren zijn.

8. Huisvesting

8.1 Onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn

Hoewel het gebouw relatief nieuw is zijn er met regelmaat problemen met de technische installaties. Aan structurele verbeteringen wordt gewerkt. Als gevolg van overlast buiten openingsuren school zijn in 2023 camera's geplaatst met, indien nodig na bewegingsmeldingen, opvolging door een beveiligingsbedrijf. Deze maatregel had vrijwel direct effect. Van vernielingen is niet of nauwelijks nog sprake.

Er is een grootschalig onderzoek geweest naar het binnenklimaat van 't Ravelijn door de gemeente Steenwijkerland. Op basis daarvan zijn er aanpassing gedaan in de instellingen die zorgen dat het minder warm is in de school. In de zomer van 2024 staat groot onderhoud gepland, waarbij de installaties aangepast worden. We hopen dat daarmee de problemen rondom het binnenklimaat eindelijk worden opgelost.

8.2 Kindcentrum De Lisdodde

Mede dankzij alle uitdagingen in de bouwwereld ligt de planning van de nieuwbouw van De Lisdodde achter op schema, de planning voor oplevering is voorlopig schooljaar 2026-2027.

9. Identiteit

De stichting heeft vanuit haar algemene toegankelijkheid nadrukkelijk aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden. Dit onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst en levensbeschouwing. De door de stichting in standgehouden scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst en levensovertuiging. Op De Lisdodde is na de fusie een speciale identiteitscommissie ingesteld.

10. Verbonden partijen

De onderstaande verbonden partijen worden onderkend:

- Samenwerkingsverband 2203 Meppel-Steenwijk-Hoogeveen;
- Stichting PCO Accrete;
- Stichting openbaar primair onderwijs Op Kop;
- Gemeente Steenwijkerland, Samen voor Ryan

11. Interne belanghebbenden

Onder interne belanghebbenden verstaan we de personen binnen onze organisatie, die beïnvloed worden door datgene wat we doen. Binnen de stichting onderscheiden we de volgende belanghebbenden:

- Leerlingen: interne horizontale verantwoording;
- Ouders: interne horizontale verantwoording;
- Personeel: interne horizontale verantwoording;
- Personeelsgeleding: MR interne horizontale verantwoording;
- Oudergeleding: MR interne horizontale verantwoording;
- Raad van Toezicht: interne verticale verantwoording.

Met de interne belanghebbenden communiceert Samenlevingsscholen hoofdzakelijk door middel van bijeenkomsten (o.a. werkoverleg, vergaderingen), memo's, weekmails, (school)jaarplannen, de schoolgids, nieuwsbrieven en de website.

De verantwoording tegenover instanties als de MR (medezeggenschapsraad) en de Raad van Toezicht vindt hoofdzakelijk plaats via vergaderingen en het toesturen van informatie en documenten. Daarnaast nodigen wij deze geledingen uit om gevraagd en ongevraagd advies te geven, zodat wij hen ook positioneren als waardevolle instanties die bijdragen aan een sterke positie van de stichting en haar scholen alsmede aan een kwalitatieve besluitvorming daarbinnen.

12. Externe belanghebbenden

Externe belanghebbenden zijn de personen en partijen buiten de organisatie, die direct of indirect worden beïnvloed door onze activiteiten of die belang hebben bij de prestaties die we leveren. De belangrijkste externe belanghebbenden zijn:

- Samenwerkings- en ketenpartners: externe horizontale verantwoording;
- Ministerie OCW, DUO, Onderwijsinspectie, gemeenten: externe verticale verantwoording.

Zowel op bestuurs- als schoolniveau wordt samengewerkt met veel externe partijen. Voorbeelden daarvan zijn samenwerkingsverbanden passend onderwijs, opleidingsscholen zoals de Katholieke Pabo Zwolle, Windesheim en ROC's, bibliotheken, sport – en culturele instellingen, kinder- en peuteropvang en scholen voor voortgezet onderwijs.

13. (Politiek) Maatschappelijke Ontwikkelingen

Op een aantal terreinen spelen belangrijke zaken met een politiek maatschappelijke betekenis:

- Het met partners nader invullen van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid mede ter voorkoming van onderwijsachterstanden (vroegsignalering van knelpunten vraagt daarbij permanente aandacht);
- Het versterken van de doorgaande lijn van 0 t/m 13 jaar en de samenwerking tussen opvang en onderwijs;
- Het lerarentekort.

Duurzaamheid

Wij zijn ons bewust van de verantwoordelijkheden die wij hebben voor mens en maatschappij. In onze dagelijkse praktijk willen wij daar zo goed mogelijk rekening mee houden. Onderwerpen die rondom dit thema bij ons spelen zijn o.a.:

- Verduurzaming gebouwen en duurzame energieopwekking;
- Bewustwording creëren bij kinderen rondom duurzaamheid;
- Gezonde leefstijl;
- Op verantwoorde wijze omgaan met het gebruik van middelen en met afvalstromen.

Ook de komende jaren zal daar verder invulling aan worden gegeven. De nieuwbouw in Wanneperveen biedt veel mogelijkheden om daar nog nadrukkelijker invulling aan te geven en ook de kinderen en de omgeving te betrekken bij de invulling daarvan.

14. Risicoparagraaf

Risicomanagement is een belangrijk onderdeel in de beheersing en besturing van de stichting. Om dit op een adequate wijze te kunnen uitvoeren in periodieke inventarisatie van de risico's rondom diverse beleidsterreinen noodzakelijk. De stichting beschikt over een aantal beheerssystemen zoals het managementinformatiesysteem (MIS) Tobias van Onderwijsbureau Meppel. Daarmee beschikt de organisatie over een uitgebreid en veelzijdig systeem waarmee onder andere de financiële en personele ontwikkelingen op alle niveaus van de organisatie eenvoudig te volgen zijn. Hetzelfde geldt voor het personeelsinstrument Onderwijsbureau Self Service (OSS).

Er is een duidelijke functiescheiding aangebracht tussen bestuur en management, waarbij de controlerende functie verder is geformaliseerd.

Het bestuur draagt er zorg voor dat de vermogenspositie gezond is en gezond blijft. De stichting streeft naar een gezonde verhouding tussen de personeelskosten en de rijksbijdragen.

In 2020 heeft het bestuur een risicoanalyse opgesteld met een concrete doorvertaling naar noodzakelijk aan te houden weerstandsvermogen. In 2021 is er een beperkte update geweest welke is besproken in de auditcommissie.

De volgende (bijzondere) risico's zijn geïdentificeerd:

1. Lerarentekort;

Geringe beschikbaarheid van nieuw of extra personeel en afwezigheid van personeel met name vanwege zwangerschaps- en ouderschapsverlof maakten dat het ook in 2023 een flinke uitdaging was om de bezetting rond te krijgen en de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs te borgen. De gevolgen zijn met name zichtbaar geweest op 't Ravelijn waar voor sommige groepen tijdelijk en noodgedwongen een vierdaagse schoolweek is gehanteerd. Het vinden en binden van gekwalificeerd personeel blijft een grote uitdaging, zeker voor meer specialistische rollen op 't Ravelijn. Dit kan ook financiële consequenties hebben wanneer er meer betaald moet worden voor (inhuur van) specialisten dan in de bekostiging is voorzien.

2. Verzuim;

Verzuim is een van de grootste financiële risico's in het onderwijs en verdient en heeft daarom doorlopend aandacht. Samenlevingsscholen is (nog) geen eigenrisicodragers voor vervangingskosten, dit risico is belegd bij het Vervangingsfonds waarvoor premie wordt afgedragen. HR heeft opdracht om medio 2024 het verzuim en de verzuimbegeleiding te beoordelen en te adviseren over eventuele passende interventies.

3. Ontwikkeling leerlingenaantal 't Ravelijn;

De grote schommelingen in het leerlingenaantal (SBO/SO) van 't Ravelijn leggen druk op de formatie en de bekostiging daarvan. In 2023 was er sprake van een onevenredig grote instroom van leerlingen waarvoor pas per 2025 bekostiging wordt ontvangen (t-1). In 2024 worden maatregelen genomen om de in- en uitstroom van leerlingen weer in balans te brengen.

4. Nieuwbouw De Lisdodde.

Voor De Lisdodde wordt nieuwbouw gerealiseerd. De gemeente Steenwijkerland gaat in het nieuwe Integraal Huisvestingsplan uit van een eigen bijdrage van het schoolbestuur waarvan de omvang nog niet vastgesteld kan worden. Afspraken over opbouw van vermogen ter dekking van deze bijdrage zijn gemaakt en vastgelegd in de begroting. Onzekerheid over in welk jaar de nieuwbouw gerealiseerd kan zijn brengt risico's met zich mee voor instandhouding van de huidige locatie en kan daarnaast zorgen voor imagoschade.

15. Financiën

Financiële positie

Kengetallen die iets zeggen over de financiële positie van de Stichting zijn: liquiditeit, solvabiliteit, weerstandsvermogen en rentabiliteit.

Kengetallen

	signaleringswaarde	2023	2022
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	3,92	4,55
Solvabiliteit 2	< 30%	77,1%	80,6%
Weerstandsvermogen	< 5%	29,0%	30,0%
Rentabiliteit	< - 10%	0,7%	6,2%

Met een liquiditeitsratio van 3,92 is het totaal van de vorderingen en liquide middelen ruim voldoende om de kortlopende schulden te kunnen voldoen.

De solvabiliteit is ten opzichte van 2022 licht gedaald. Met een solvabiliteitsratio van 77,1% is het eigen vermogen plus voorzieningen ruim voldoende om de organisatie in geval van opheffing in staat te stellen aan haar verplichtingen te voldoen.

Wordt het eigen vermogen verminderd met het in de vaste activa vastgelegde vermogen en gedeeld door de totale baten van 2023, dan blijft voor tegenvallers een vrij beschikbaar weerstandsvermogen over van 29%.

De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van de organisatie met elkaar in evenwicht zijn. Bij een positieve waarde is er sprake van een positief exploitatieresultaat, bij een negatieve waarde is er dus sprake van een negatief exploitatieresultaat. Bij de Samenlevingsscholen is er sprake van een positief exploitatieresultaat.

Gelet op bovenstaande kan gesteld worden dat de Stichting er financieel gezien er goed voor staat en in voldoende mate in staat is om in de toekomst financiële tegenvallers op te vangen.

Ontwikkeling leerlingaantallen

Bij de bekostiging van de scholen speelt het aantal leerlingen een belangrijke rol. Het aantal leerlingen van Stichting Samenlevingsscholen heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Aantal leerlingen

Teldatum	De Lisdodde	't Ravelijn	Totaal	Bekostiging
01-10-2019	124	178	302	Schooljaar 2020-2021
01-10-2020	119	178	297	Schooljaar 2021-2022
01-10-2021	129	177	308	Augustus-december 2022
01-02-2022	134	193	327	Kalenderjaar 2023
01-02-2023	119	182	301	Kalenderjaar 2024

Met ingang van 2023 worden de scholen per kalenderjaar bekostigd in plaats van per schooljaar. De teldatum van de leerlingen ten behoeve van de bekostiging is in verband hiermee verschoven van 1 oktober naar 1 februari.

Allocatie financiële middelen

De bekostiging die door OCW wordt toegekend komt bijna geheel ten goede aan de scholen. Ter dekking van de algemene kosten wordt een bedrag per school afgeroomd. Hiermee worden algemene kosten zoals de bestuurskosten gedekt. Deze bovenschoolse kosten bedroegen in 2023 circa € 170.000.

Investeringsbeleid

De investeringsplannen van de scholen worden in de schoolbegrotingen opgenomen. Er is een investeringsbegroting gemaakt voor de komende 5 jaar waarbij er rekening is gehouden met noodzakelijke vervangingen van bestaande activa. In 2023 is er € 70.475 geïnvesteerd in inventaris en ICT-apparatuur. Daarnaast is er € 8.253 geïnvesteerd in leermiddelen.

Toelichting op het financiële resultaat 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil	Realisatie 2022
Baten				
Rijksbijdragen OCW	€ 5.112.160	€ 5.099.350	€ 12.810	€ 4.760.947
Overige overheidsbijdragen	€ 272.638	€ 238.200	€ 34.438	€ 234.478
Overige baten	€ 63.070	€ 44.513	€ 18.557	€ 75.995
Totaal Baten	€ 5.447.868	€ 5.382.063	€ 65.805	€ 5.071.420
Lasten				
Personeelslasten	€ 4.696.742	€ 4.330.586	€ 366.156	€ 4.157.474
Afschrijvingen	€ 97.180	€ 89.983	€ 7.197	€ 103.626
Huisvestingslasten	€ 235.637	€ 243.250	€ -7.613	€ 207.514
Overige lasten	€ 381.423	€ 286.855	€ 94.568	€ 283.492
Totaal Lasten	€ 5.410.982	€ 4.950.674	€ 460.308	€ 4.752.106
Saldo baten en lasten	€ 36.885	€ 431.389	€ -394.503	€ 319.315
Financiële baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -5.055
Netto resultaat	€ 36.885	€ 431.389	€ -394.503	€ 314.260

De Stichting heeft het kalenderjaar 2023 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 36.885. Dit resultaat is lager dan begroot door een lager resultaat van 't Ravelijn.

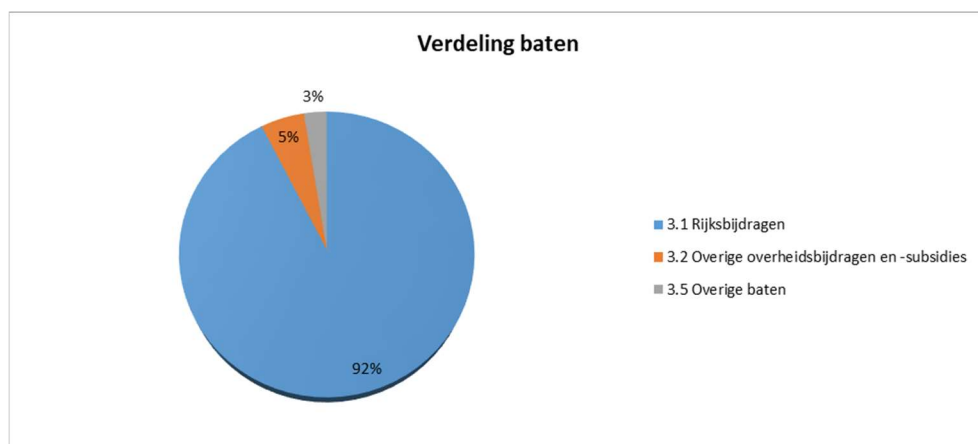
De uitgaven voor het Nationaal Programma Onderwijs zijn in 2023 lager dan begroot; dit traject is daarom met verlengd t/m schooljaar 2024-2025.

Een deel van het resultaat 2023 zal worden toegevoegd aan bestemmingsreserves, te weten:

- Bestemmingsreserve nieuwbouw Wanneperveen € 143.164
- Bestemmingsreserve Nationaal Programma Onderwijs € 31.165

Het resterende resultaat is onttrokken aan de algemene reserves.

Baten

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de stichting in grote mate afhankelijk is van de overheid (ministerie, samenwerkingsverbanden en gemeenten).

De rijksbijdragen OCW zijn in vergelijking met vorig jaar de rijksbijdragen gestegen door het gestegen leerlingaantal. Ook zijn de tarieven door het ministerie geïndexeerd.

De ontvangsten vanuit de samenwerkingsverbanden daarentegen zijn lager dan begroot en ook lager dan in 2022. Door de wijziging in de rijksbekostiging met ingang van 2023 wordt er een groter deel van de bekostiging rechtstreeks van het ministerie ontvangen en kleiner deel vanuit de samenwerkingsverbanden.

Met ingang van schooljaar 2023-2024 is een groep HB-leerlingen vanuit Stichting Accrete (de zogenaamde Kwadraatgroep) met TLV overgeschreven naar 't Ravelijn. Vanwege de t-1 systematiek is er in 2023 nog geen bekostiging voor deze leerlingen ontvangen. Met de betrokken schoolbesturen worden gesprekken gevoerd over een financiële bijdrage die naar verwachting in 2024 zal worden ontvangen.

Evenals in 2021 en 2022 is er een aanvullende subsidie vanuit het Nationaal Programma Onderwijs ontvangen; deze subsidie had een looptijd t/m juli 2023. Het bedrag van 2023 (€ 125K) is hoofdzakelijk besteed aan extra personeelsinzet en activiteiten ter bestrijding van de ontstane leerachterstanden als gevolg van de covid-pandemie. De niet-bestede middelen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO om extra inzet tot en met schooljaar 2024-2025 te kunnen bekostigen.

De overige overheidsbijdragen en -subsidies bestaan hoofdzakelijk uit de bijdragen van gemeenten voor de leerlingen in de SO-plusklassen van 't Ravelijn. Deze baten zijn hoger dan begroot en ook hoger dan in 2022 door een aanpassing van de gemeentelijke tarieven. Daarnaast wordt met ingang van schooljaar 2023-2024 subsidie ontvangen voor schoolfruit; dit was niet begroot.

De overige baten betreffen hoofdzakelijk opbrengsten uit detachering van een personeelslid bij een andere organisatie. Deze baten zijn lager dan begroot en ook lager dan vorig jaar doordat de detachering in 2023 is beëindigd. Daar staat tegenover dat er een niet-begrote bonus van het vervangingsfonds is ontvangen.

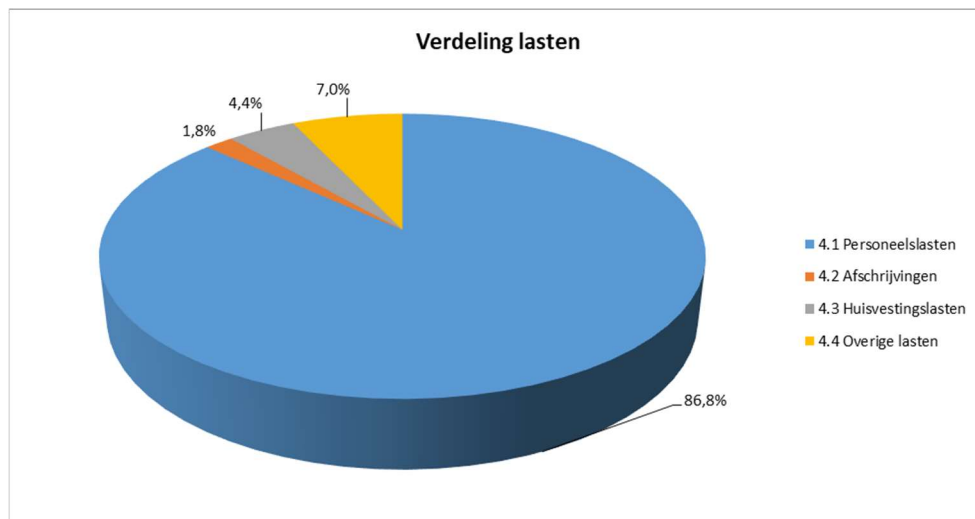
Lasten

De personele lasten bedragen in 2022 circa € 4,7 miljoen; dit is hoger dan in 2022 en hoger dan begroot. Het verschil wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een hogere personeelsinzet en door de loonstijging per 1 juli 2023 van 10% op grond van de nieuwe cao. De hogere personeelsinzet hangt voor een deel samen met de inzet voor de Kwadraatgroep met ingang van augustus 2023. Dit was niet begroot. De overige personele lasten, waaronder kosten van ingehuurd personeel en scholing zijn eveneens hoger dan begroot.

De afschrijvingslasten bestaan uit afschrijvingen op inventaris, ICT en onderwijsleermiddelen. De afschrijvingskosten zijn hoger dan begroot, maar lager dan vorig jaar. Dit betreft met name de ICT-middelen.

De huisvestingslasten bestaan uit kosten voor onderhoud, energie, schoonmaak, heffingen en tuinonderhoud. Bij de Lisdodde wordt alleen het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd in verband met de aanstaande nieuwbouw. In totaal zijn de huisvestingslasten lager dan begroot, hoofdzakelijk doordat de energieprijzen minder zijn gestegen dan waar in de begroting rekening mee was gehouden. Ten opzichte van 2022 zijn de energiekosten wel gestegen. Ook de onderhoudskosten zijn hoger dan vorig jaar, met name wat betreft de Lisdodde.

De overige lasten bestaan uit administratie- en beheerslasten, kleine aanschaffingen inventaris en apparatuur, leermiddelen en overige lasten. Deze kosten zijn hoger dan was begroot. Voor een deel betreft dit kosten voor het Kwadraatonderwijs waar in de begroting nog geen rekening mee was gehouden. Ook zijn er uitgaven gedaan in het kader van niet-begrote subsidies (bewegingsonderwijs, schoolfruit). De kosten in het kader van de NPO-subsidie daarentegen zijn lager dan begroot. Het niet-bestede deel van deze subsidie zal worden gereserveerd en in het komend jaar worden besteed.

Toelichting op de balans

	2023	2022
<u>Activa</u>		
Materiële vaste activa	€ 297.623	€ 316.075
Vorderingen	€ 151.001	€ 103.852
Liquide middelen	€ 2.422.680	€ 2.226.211
Totaal Activa	€ 2.871.304	€ 2.646.138
<u>Passiva</u>		
Eigen vermogen	€ 1.874.642	€ 1.837.757
Voorzieningen	€ 339.521	€ 296.041
Kortlopende schulden	€ 657.141	€ 512.340
Totaal Passiva	€ 2.871.304	€ 2.646.138

De boekwaarde van de materiële vaste activa is licht gedaald ten opzichte van 2022. Er zijn in 2023 investeringen gedaan in inventaris (meubilair € 36K), ICT-apparatuur (chromebooks € 34K) en onderwijsleermiddelen (€ 8K).

Door het positieve resultaat zijn ook zowel de liquide middelen als het eigen vermogen gestegen. Ook de vorderingen en kortlopende schulden zijn toegenomen. De voorzieningen zijn toegenomen door dotaties aan de onderhoudsvoorziening en de voorziening jubilea.

16. Treasury

Treasurybeleid en doelstelling

Het primaire doel van Stichting Samenlevingsscholen is het verzorgen van onderwijs, een en ander vastgelegd in de statuten van de stichting. Als gevolg hiervan is het financieren en beleggen ondergeschikt en dienend aan het primaire doel. Het algehele doel van de treasuryfunctie bij de Stichting is dat deze de financiële continuïteit van de organisatie waarborgt. Dit wordt in de volgende doelen en voorwaarden gesplitst:

- liquiditeit op korte en lange termijn;
- liquideerbare en risicomijdende beleggingen;
- kosteneffectief betalingsverkeer;
- beheersing van renterisico's;
- het waar nodig op verantwoorde wijze aantrekken van aanvullende financiële middelen .

De gelden staan op reguliere betaalrekeningen en zijn direct opeisbaar. Er zijn geen leningen of beleggingen aangegaan.

Plaats binnen de organisatie

Het treasurystatuut wordt vastgesteld door het College van Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Het college van bestuur is verantwoordelijk voor de totale uitvoering van het treasurybeleid.

Het treasurybeleid is conform het financieel beleidsplan van de Stichting uitgevoerd. Het beleid is conform het voorschrift beleggen en belenen van het ministerie.

17. Toekomstige ontwikkelingen

Onderstaande tabel geeft de verwachting voor de ontwikkeling van het leerlingaantal en de verwachte personele bezetting voor de komende jaren weer.

Kengetal	2023	2024	2025	2026
Personele bezetting (excl. inleen):				
- Bestuur/management	1,8	1,8	1,8	1,8
- Personeel primair proces	32,8	33,3	32,4	32,3
- Ondersteunend personeel	20,2	20,5	19,1	19,3
Leerlingaantallen (t-1)	327	332	348	348

Het leerlingaantal stijgt naar verwachting na 2023 bij beide scholen. Bij de Lisdodde wordt een stijging naar zo'n 123 leerlingen verwacht. Bij 't Ravelijn is uitgegaan van een stijging in het leerlingaantal de komende jaren naar 225 leerlingen (inclusief de Kwadraatleerlingen). De personele bezetting beweegt mee met de ontwikkelingen in het leerlingaantal.

Toelichting op de meerjarenstaat van baten en lasten

Op basis van de meerjarenbegroting volgt hier de geprognosticeerde meerjarenstaat van baten en lasten.

Staat van Baten en Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten						
Rijksbijdrage	€ 5.112.160	€ 4.870.835	€ 5.614.116	€ 5.707.284	€ 5.748.685	€ 5.790.086
Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 272.638	€ 263.200	€ 263.200	€ 263.200	€ 263.200	€ 263.200
Overige baten	€ 63.070	€ 11.925	€ 16.542	€ 16.542	€ 16.542	€ 16.542
Totaal Baten	€ 5.447.868	€ 5.145.960	€ 5.893.858	€ 5.987.026	€ 6.028.427	€ 6.069.828
Lasten						
Personeelslasten	€ 4.696.742	€ 5.228.149	€ 5.085.002	€ 5.177.705	€ 5.265.354	€ 5.327.035
Afschrijvingen	€ 97.180	€ 106.084	€ 96.049	€ 91.188	€ 81.891	€ 84.058
Huisvestingslasten	€ 235.637	€ 245.750	€ 280.750	€ 281.750	€ 281.750	€ 281.750
Overige lasten	€ 381.423	€ 263.900	€ 263.900	€ 263.900	€ 263.900	€ 263.900
Totaal Lasten	€ 5.410.982	€ 5.843.883	€ 5.725.701	€ 5.814.543	€ 5.892.895	€ 5.956.743
Saldo Baten en lasten gewone bedrijfsvoering	€ 36.886	- € 697.923	€ 168.157	€ 172.483	€ 135.532	€ 113.085
Saldo Financiële bedrijfsvoering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal resultaat	€ 36.886	- € 697.923	€ 168.157	€ 172.483	€ 135.532	€ 113.085

Met ingang van schooljaar 2023-2024 is een groep HB-kinderen vanuit Stichting Accrete (de zogenaamde Kwadraatgroep) met TLV overgeschreven naar 't Ravelijn. Vanwege de t-1 systematiek wordt pas vanaf kalenderjaar 2025 rijksbekostiging voor deze leerlingen ontvangen en vindt t/m 2024 voorfinanciering plaats. Dit is de belangrijkste oorzaak van het begrotingstekort in 2024. Daarnaast zijn er in 2024 uitgaven begroot in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. In de jaren 2021 t/m 2023 is deze NPO-subsidie ontvangen maar niet volledig besteed. Voor het niet-bestede deel is een bestemmingsreserve gevormd van waaruit de uitgaven in 2024 en 2025 zullen worden bekostigd. Tot slot wordt er in 2024 extra onderwijsondersteunend personeel ingezet. In 2024 worden passende maatregelen genomen worden om de kosten en opbrengsten weer met elkaar in balans te brengen.

Toelichting op de meerjarenbalans

In onderstaand overzicht is de geprognostiseerde meerjarenbalans voor de komende 5 jaar weergegeven.

Balansprognose	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Activa						
materiele vaste activa	€ 297.623	€ 258.539	€ 271.490	€ 255.302	€ 245.161	€ 244.103
financiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vaste activa	€ 297.623	€ 258.539	€ 271.490	€ 255.302	€ 245.161	€ 244.103
vorderingen	€ 151.001	€ 132.107	€ 135.590	€ 135.590	€ 135.590	€ 135.590
liquide middelen	€ 2.422.680	€ 1.860.539	€ 2.073.587	€ 2.348.110	€ 2.579.192	€ 2.777.756
Totaal vlottende activa	€ 2.573.681	€ 1.992.646	€ 2.209.177	€ 2.483.700	€ 2.714.782	€ 2.913.346
Totaal Activa	€ 2.871.304	€ 2.251.185	€ 2.480.667	€ 2.739.002	€ 2.959.943	€ 3.157.449
Passiva						
algemene reserve	€ 1.047.270	€ 446.523	€ 716.612	€ 889.096	€ 1.024.628	€ 1.137.713
bestemmingsreserve publiek	€ 827.373	€ 730.196	€ 628.264	€ 628.264	€ 628.264	€ 628.264
Totaal eigen vermogen	€ 1.874.643	€ 1.176.719	€ 1.344.876	€ 1.517.360	€ 1.652.892	€ 1.765.977
voorzieningen	€ 339.521	€ 383.271	€ 462.021	€ 540.771	€ 619.521	€ 698.271
kortlopende schulden	€ 657.140	€ 691.195	€ 673.770	€ 680.871	€ 687.530	€ 693.201
Totaal overige passiva	€ 996.661	€ 1.074.466	€ 1.135.791	€ 1.221.642	€ 1.307.051	€ 1.391.472
Totaal Passiva	€ 2.871.304	€ 2.251.185	€ 2.480.667	€ 2.739.002	€ 2.959.943	€ 3.157.449

De ontwikkeling van de materiële vaste activa (lesmethoden, computers, meubilair etc.) is afhankelijk van de investeringen en de afschrijvingen. Er is een investeringsbegroting gemaakt voor de beide scholen voor de komende 5 jaar waarbij er rekening is gehouden met noodzakelijke vervangingen van bestaande activa. Er is in de begroting nog geen rekening gehouden met de nieuwbouw van de Lisdodde aangezien hierover nog onvoldoende over bekend is. De geplande oplevering van de nieuwbouw is schooljaar 2026-2027.

Het eigen vermogen fluctueert als gevolg van de begrote exploitatieresultaten. De bestemmingsreserve zal dalen door de besteding van de NPO-gelden. Het overige deel van de

bestemmingreserve betreft de huisvestingsreserve voor de nieuwbouw van de Lisdodde. Met de besteding van deze reserve in de komende jaren is in de begroting nog geen rekening gehouden.

De voorzieningen betreffen de onderhoudsvoorziening en de jubileumvoorziening. De hoogte van de onderhoudsvoorziening wordt bepaald op basis van de geschatte kosten van het groot onderhoud (zowel binnen als buiten) zoals dat blijkt uit het meerjarenonderhoudsplan. De voorziening onderhoud is alleen gevormd voor 't Ravelijn. Voor de Lisdodde zal de komende jaren geen groot onderhoud worden uitgevoerd in verband met de ophanden zijnde nieuwbouw. Te zijner tijd zal een meerjarenonderhoudsplan worden opgesteld voor het nieuwe gebouw. De jubileumvoorziening wordt bepaald op basis van een inschatting van de gratificaties die de komende jaren zullen worden uitbetaald. De werkelijke jubileumuitkeringen komen ten laste van deze voorziening.

De kortlopende schulden zijn afhankelijk verondersteld van de ontwikkeling van de lasten. Een belangrijke post hierin is de schuld per 31-12 aan de belastingdienst, de pensioenmaatschappij en de rechten van de medewerkers op vakantiegeld.

Toelichting op de liquiditeitsprognose

Op basis van de meerjarenbegroting en de meerjarenbalans is onderstaande liquiditeitsprognose voor de komende jaren opgesteld:

Kasstroom	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
- Resultaat voor financiële baten en lasten	- € 697.924	€ 168.157	€ 172.484	€ 135.532	€ 113.085
- Aanpassingen voor					
- - afschrijvingen	€ 106.084	€ 96.049	€ 91.188	€ 81.891	€ 84.058
- - mutaties voorzieningen	€ 43.750	€ 78.750	€ 78.750	€ 78.750	€ 78.750
- - overige mutaties EV	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- Veranderingen in vlottende middelen					
- - vorderingen	€ 18.894	- € 3.483	€ -	€ -	€ -
- - kortlopende schulden	€ 34.055	- € 17.425	€ 7.101	€ 6.659	€ 5.671
Ontvangen interest	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Betaalde interest	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Buitengewoon resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten	- € 495.141	€ 322.048	€ 349.523	€ 302.832	€ 281.564
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
(Des)investerings immateriële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
(Des)investerings materiële vaste activa	- € 67.000	- € 109.000	- € 75.000	- € 71.750	- € 83.000
(Des)investerings financiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- € 67.000	- € 109.000	- € 75.000	- € 71.750	- € 83.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Mutatie langlopende schulden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Mutatie liquide middelen					
Beginstand liquide middelen	€ 2.422.680	€ 1.860.539	€ 2.073.587	€ 2.348.110	€ 2.579.192
Mutaties liquide middelen	- € 562.141	€ 213.048	€ 274.523	€ 231.082	€ 198.564
Eindstand liquide middelen	€ 1.860.539	€ 2.073.587	€ 2.348.110	€ 2.579.192	€ 2.777.756

Er worden geen wijzigingen in de financieringsstructuur verwacht in de toekomst. De grootste bron van inkomsten zullen de rijksbijdragen zijn. De kasstroom zal daardoor de komende jaren niet veel afwijken. Een deel van deze liquide middelen zal worden aangewend wanneer de nieuwbouw van de Lisdodde klaar is.

Toelichting op het eigen vermogen

De Inspectie van het Onderwijs hanteert sinds 2020 een signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen. Hiervoor wordt op basis van de meerjarenbalans een normatief eigen

vermogen berekend: eigen vermogen dat een onderwijsinstelling in theorie redelijkerwijs nodig heeft om bezittingen te financieren en risico's op te vangen. Door dit berekende normatief eigen vermogen te vergelijken met het eigen vermogen dat feitelijk aanwezig is, wordt een indicatie verkregen of er volgens de Inspectie sprake is van mogelijk bovenmatig eigen vermogen. In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van het eigen vermogen van de Samenlevingsscholen in de komende jaren weergegeven.

Publiek eigen vermogen	Realisatie 2023 Begroting 2024 Begroting 2025 Begroting 2026 Begroting 2027 Begroting 2028					
Normatief Vermogen						
Aanschafwaarde gebouwen (na factor)	€ 89.690	€ 89.690	€ 121.440	€ 121.440	€ 121.440	€ 121.440
Overige activa	€ 246.190	€ 233.138	€ 215.486	€ 210.371	€ 210.965	€ 220.642
Totale baten (na factor)	€ 427.558	€ 414.446	€ 445.834	€ 449.494	€ 451.104	€ 452.704
Totaal Normatief Vermogen	€ 763.438	€ 737.274	€ 782.760	€ 781.305	€ 783.509	€ 794.786
Feitelijk Publiek Vermogen						
Totaal eigen vermogen	€ 1.874.643	€ 1.176.719	€ 1.344.876	€ 1.517.360	€ 1.652.892	€ 1.765.977
Privaat eigen vermogen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Feitelijk Publiek Vermogen	€ 1.874.643	€ 1.176.719	€ 1.344.876	€ 1.517.360	€ 1.652.892	€ 1.765.977
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 1.111.205	€ 439.445	€ 562.116	€ 736.055	€ 869.383	€ 971.191

Uit het overzicht blijkt dat het eigen vermogen momenteel boven het normatief eigen vermogen ligt. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt doordat de ontvangen samenvoegingsgelden van de Lisdodde zijn gereserveerd in een bestemmingsreserve voor de nieuwbouw. Deze gelden zullen de komende jaren worden aangewend voor de geplande nieuwbouw van de Lisdodde. Hiermee is in bovenstaand overzicht nog geen rekening gehouden aangezien de omvang van de eigen bijdrage van het schoolbestuur nog niet bekend is. Daarnaast is er een bestemmingsreserve gevormd voor het nog niet-bestede deel van de subsidie Nationaal Programma Onderwijs. Dit bedrag zal de komende jaren alsnog worden besteed.

18. Verslag Raad van Toezicht

Stichting Samenlevingsscholen is opgericht op 10 juli 2017. Deze Stichting is sinds 1 augustus 2017 het bevoegd gezag van Samenlevingsschool De Lisdodde in Wanneperveen. Per 1 augustus 2018 is daar onderwijsexpertisecentrum 't Ravelijn in Steenwijk aan toegevoegd. De Raad van Toezicht ziet erop toe dat de bestuurders onze Stichting Samenlevingsscholen op adequate wijze besturen en vertegenwoordigen in alle samenwerkingsverbanden. De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn expliciet beschreven in de statuten van de Stichting. De wijze waarop de Raad van Toezicht zijn taak uitvoert is beschreven in de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs'. Met dit verslag legt de Raad van Toezicht verantwoording af over haar inzet en uitvoering van taken in het jaar 2023.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Stichting Op Kop bestaat uit vier leden. Elk lid heeft zitting in één of meerdere commissies.

De leden over het jaar 2023:

- dhr. A. Dul (voorzitter, lid remuneratiecommissie, lid auditcommissie en afgevaardigde vanuit Stichting Op Kop);
- mevr. W. Queens (lid identiteitscommissie en afgevaardigde vanuit Stichting Op Kop);
- dhr. M.B. Tol (vicevoorzitter, voorzitter remuneratiecommissie, lid identiteitscommissie en afgevaardigde vanuit Stichting PCO Accrete) tot 1 december 2023;
- mevr. V. Weemstra – Van Dorsten (voorzitter auditcommissie, en afgevaardigde vanuit Stichting PCO Accrete) tot 7 juli 2023.
- Mevr. M. Rohaan is met ingang van 1 augustus 2023 toegetreden tot de Raad van Toezicht.

Daarnaast stond eind 2023 nog een vacature open voor een afgevaardigde vanuit Stichting PCO Accrete.

Naast de wettelijke taken houdt de Raad van Toezicht ook specifiek toezicht op het karakter van de Stichting Samenlevingsscholen en de eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing. Tenslotte ondersteunt en/of adviseert de Raad van Toezicht gevraagd en ongevraagd het college van bestuur over beleidsvraagstukken en financiële aangelegenheden vanuit haar eigen expertise.

De Raad van Toezicht heeft een algemene profielschets voor de leden. Voor de voorzitter gelden aanvullende eisen. Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht wordt gestreefd naar een mix van competenties, man-vrouw verhouding en betrokkenheid bij het werkgebied van de stichting. De leden hebben een zittingstermijn, aansluitend bij de afgevaardigde stichting. De Raad van Toezicht is zodanig samengesteld, dat de leden ten opzichte van elkaar, de bestuurders en andere mogelijke belanghebbenden en deelbelangen, onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

Werkzaamheden Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht werkt met een jaarschema van vaste agendapunten met ruimte voor aandachtspunten vanuit het beleid of de actualiteit. Jaarlijkse vaste onderwerpen zijn:

- jaarverslag;
- begroting en jaarplannen;
- kwartaalrapportages;
- schoolopbrengsten / kwaliteit van het onderwijs;
- huisvesting;
- werkgeverschap.

In dit boekjaar keurde de Raad de begroting, het bestuursverslag en de jaarrekening goed. De jaarplannen werden bekrachtigd. De Raad van Toezicht heeft vanuit de schriftelijke en de, tijdens Raad van Toezicht-vergaderingen, mondeling ontvangen informatie van de bestuurder geconstateerd

dat binnen de Stichting de middelen doelmatig en rechtmatig werden ingezet in het jaar 2023 en ook rechtmatig werden verworven. Daarnaast werden de wettelijke, onderwijs en andere voorschriften nageleefd. De Raad van Toezicht wees in het jaar 2020 Van Ree accountants aan als accountant. Deze aanwijzing is voor het jaar 2023 voortgezet.

De Raad van Toezicht is in het jaar 2023 vier keer bijeengekomen voor een vergadering. De verschillende commissies hebben minder vergaderingen belegd dan gebruikelijk vanwege de personele capaciteit, zie hierna Good Governance. Daar waar vergaderingen van commissies plaatsvonden werd verslag van de resultaten uitgebracht aan de reguliere bijeenkomsten van de Raad. Over de integratie van het van de leerlingen van het Kwadraatonderwijs van Stichting Accrete binnen het Ravelijn in deze organisatie, gestart in 2023, laat de RvT zich extra informeren. Zij heeft gevraagd om meer informatie over de onderbouwing en het proces. Dit krijgt in 2024 een vervolg.

Werkgeverschap

De remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht voerde aan het begin van het jaar 2023 een formeel gesprek met de beide bestuurders gezamenlijk. In de periode van afwezigheid en na het vertrek per 1-10-2023 van de heer J. Spanjer was de heer W. Bok alleen bestuurder van de Stichting. We danken de heer J. Spanjer voor zijn toewijding en inzet. Vanuit goed werkgeverschap zijn meerdere informele gesprekken met de heer Bok gevoerd. Hierin werden zowel de ontwikkelingen binnen en buiten de stichting besproken als ook aandacht gegeven aan het welzijn en ontwikkeling van de bestuurder. Aan het eind van het jaar 2023 was de heer T. Deuzeman (bestuurder stichting PCO Accrete a.i.) op uitnodiging aanwezig bij de vergaderingen van de Raad van Toezicht.

Good Governance

De Raad van Toezicht werkt volgens de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs'. In de huidige werkwijzen zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de Code. De jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren van de Raad van Toezicht vond informeel plaats vanwege het plotselinge vertrek van mevrouw V. Weemstra – Van Dorsten en de tijdelijke afwezigheid wegens ziekte van de heer M.B. Tol. Vervolgens trad de heer Tol af na het aflopen van zijn (eerste) zittingstermijn. We danken beiden voor hun professionele inbreng en betrokkenheid in de afgelopen jaren. De intentie is uitgesproken om in het schooljaar jaar 2024-2025 een zelfevaluatie te laten plaatsvinden met een voltallige Raad van Toezicht onder leiding van een externe voorzitter.

Vergoedingsregeling

De Raad van Toezicht heeft in het jaar 2022 een bescheiden bezoldigingsregeling vastgesteld die, naar het oordeel van de Raad, passend is bij de omvang en complexiteit van de stichting en de daarbij behorende taken en verantwoordelijkheden. Zij besloot in dat jaar de vergoedingen jaarlijks aan te passen op basis van de procentuele wijziging van de beloning voor bestuurders in de CAO-Bestuurders. In bijlage van het jaarverslag staan de vergoedingsbedragen voor en de nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht genoemd. In het jaar 2023 hebben zich geen situaties voorgedaan waar in sprake zou kunnen zijn/ontstaan van tegenstrijdige belangen.

Tenslotte

Door een grote groep betrokkenen is veel inspanning verricht om in deze krappe arbeidsmarkt goed onderwijs te blijven geven en de kinderen te ondersteunen. Onze dank gaat uit naar allen, die zich met grote betrokkenheid inzetten voor de kinderen, die onderwijs genieten bij Stichting Samenlevingsscholen, in de gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland.

Namens de Raad van Toezicht,
Alex Dul (voorzitter)

Bijlage:**Samenstelling RvT stichting Samenlevingsscholen in 2023**

Alex Dul (voorzitter vanaf 1 januari 2021, tevens lid auditcommissie):

Functie: directeur/eigenaar METTalex

Nevenfuncties:

- Ondernemerscoach/bedrijfsadviseur bij Athenos Adviesgroep
- Voorzitter RvT Stichting Op Kop
- Districtsbestuurder Veilig Verkeer Nederland
- Docent Nederlands Compliance Instituut
- Directeur/eigenaar METTalex
- Lid Raad van Toezicht FERS

Vrouwk Weemstra (lid auditcommissie) tot 7 juli 2023

Functie: Beleidsadviseur Maatschappelijk Welzijn gemeente Westerveld

Nevenfuncties:

- Lid RvT Stichting PCO Accrete
- Bestuurslid Molenstichting voormalig IJsselham

Bert Tol (lid vanaf 1 januari 2021 tot 1 december 2023, vicevoorzitter en lid identiteitscommissie):

Functie: arbeidsrechtjurist en eigenaar Bert Tol Bureau Arbeidsrecht

Nevenfuncties:

- Voorzitter RvT Stichting PCO Accrete
- Voorzitter Geschillenadviescommissie Hogeschool VIAA
- Lid Examencommissie Hogeschool VIAA (Sociaal Domein)
- Voorzitter Stichting Arima
- Lid Classicaal College PKN voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland

Wies Queens (lid vanaf 1 januari 2021, lid identiteitscommissie):

Nevenfuncties:

- Lid RvT Stichting Op Kop
- Bestuurslid Stichting De Minkhof, Bemmelen

Marijn Rohaan (lid vanaf 1 augustus 2023)

Functie: Predikant Protestantse Gemeente de Hoofdhof Berkum

Nevenfuncties:

- Voorzitter RvT Stichting Accrete

Stichting Samenlevingsscholen

Financieel jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	Pagina
Bestuursverslag	1
Financiële kengetallen	45
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2023	46
Staat van baten en lasten over 2023	48
Kasstroomoverzicht	49
Toelichting behorende bij de jaarrekening	50
Grondslagen	50
Toelichting op de balans per 31 december 2023	54
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	57
Gebeurtenissen na balansdatum	57
Model G. Overzicht doelsubsidies OCW	58
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2023	59
Overzicht verbonden partijen	62
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	63
Gegevens over de rechtspersoon	65
Bestemming van het resultaat	66
Overige gegevens	
Controleverklaring	67

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
<u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.	1%	6%
<u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. De signaleringswaarde die de inspectie voor het onderwijs hanteert is afhankelijk van de totale baten. Totale baten kleiner dan 3 miljoen, signaleringswaarde minder dan 1,5. Totale baten groter dan 3 miljoen maar kleiner dan 12 miljoen, signaleringswaarde minder dan 1. Totale baten groter dan 12 miljoen, maar kleiner dan 25 miljoen, signaleringswaarde minder dan 0,75. Totale baten groter dan 25 miljoen, signaleringswaarde minder dan 0,5.	3,92	4,55
<u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i>	65,3%	69,5%
<u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen / totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.	77,1%	80,6%
<u>Weerstandsvermogen</u> <i>Eigen vermogen / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.	34,4%	36,2%
Aantal leerlingen per teldatum (t-1)	327	306
Gemiddeld aantal FTE	54,77	51,05
<u>Personeelskosten per FTE</u>	85.754	81.445

A.1.1 Balans per 31 december 2023

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2023	31 december 2022
1.2	Materiële vaste activa	297.623	316.075
	Totaal vaste activa	297.623	316.075
1.5	Vorderingen	151.001	103.852
1.7	Liquide middelen	2.422.680	2.226.211
	Totaal vlottende activa	2.573.681	2.330.063
	Totaal activa	2.871.304	2.646.138

2.	Passiva	31 december 2023	31 december 2022
2.1	Eigen vermogen	1.874.642	1.837.757
2.2	Voorzieningen	339.521	296.041
2.4	Kortlopende schulden	657.141	512.340
Totaal passiva		<u>2.871.304</u>	<u>2.646.138</u>

A.1.2 Staat van baten en lasten over 2023

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.	Baten			
3.1	Rijksbijdrage OCW	5.112.160	5.099.350	4.760.947
3.2	Overige overheidsbijdragen	272.638	238.200	234.478
3.5	Overige baten	63.070	44.513	75.995
	Totaal baten	5.447.868	5.382.063	5.071.420
4.	Lasten			
4.1	Personeelslasten	4.696.742	4.330.586	4.157.474
4.2	Afschrijvingen	97.180	89.983	103.626
4.3	Huisvestingslasten	235.637	243.250	207.514
4.4	Overige lasten	381.423	286.855	283.492
	Totaal lasten	5.410.982	4.950.674	4.752.106
	Saldo baten en lasten	36.885	431.389	319.315
5	Financiële baten	-	-	5.055-
	Netto resultaat	36.885	431.389	314.260

A.1.3 Kasstroomoverzicht

	2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	36.885	319.315
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	97.180	103.626
- Mutaties voorzieningen	43.480	45.996
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	47.149-	115.669
- Kortlopende schulden	144.800	47.997
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	275.197	632.603
Betaalde interest	-	5.055-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	275.197	627.548
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investerings materiële vaste activa	78.729-	98.621-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	78.729-	98.621-
Mutatie liquide middelen	196.468	528.927
Beginstand liquide middelen	2.226.211	1.697.285
Mutatie liquide middelen	196.468	528.927
Eindstand liquide middelen	2.422.680	2.226.211

Toelichting behorende tot de jaarrekening:

Grondslagen

De activiteiten van Stichting Samenlevingsscholen bestaan uit het geven van primair onderwijs.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is vastgesteld dat de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode gelijk aan het betreffende kalenderjaar.

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteit.

Voor zover niet anders is vermeld worden activa, voorzieningen en schulden opgenomen tegen de nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar:

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Schattingen:

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen alsmede van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

De genoemde bedragen, voorzover niet anders vermeld, zijn opgenomen in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. De toelichting vloeit voort uit de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening en is daarom niet apart opgenomen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief.

De kosten van groot onderhoud worden in de jaarrekening verwerkt middels een voorziening groot onderhoud. De grondslagen zijn opgenomen onder de grondslagbeschrijving van voorzieningen.

De activeringsgrens is: € 500,-

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen, bestaande uit:

- Gebouwen 2,5% en 5% van de aanschafwaarde
- Groot onderhoud 20% van de aanschafwaarde
- Technische installaties 5% van de aanschafwaarde

Inventaris en apparatuur, bestaande uit:

- Inventaris 5% en 10% van de aanschafwaarde
- ICT 20% en 25% van de aanschafwaarde

Overige vaste bedrijfsmiddelen, bestaande uit:

- Onderwijsleerpakket 12,5% van de aanschafwaarde
- Vervoermiddelen 20% van de aanschafwaarde

Vorderingen

Bij eerste verwerking worden de vorderingen opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen worden verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen werkelijke baten en lasten.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve huisvesting is gevormd uit de fusie middelen welke worden ontvangen. Dit geld gaat gebruikt worden voor de inrichting van de nieuwe school.

Het Ministerie van OCW heeft onder de noemer Nationaal Programma Onderwijs een subsidie beschikbaar gesteld voor het herstel van het onderwijs en het compenseren van onderwijsachterstanden als gevolg van de coronacrisis. De bekostiging wordt als lumpsum bekostiging ontvangen en verantwoord. De bestemmingsreserve Nationaal Programma Onderwijs is gevormd uit de nog niet bestede middelen van deze subsidie.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen ter zake van personeel en soortgelijke verplichtingen. Deze worden opgenomen tegen de berekende contante waarde. Een voorziening wordt eerst gevormd als voldaan is aan de vereisten terzake van het vormen van voorzieningen.

De voorziening jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Dit saldo wordt contant gemaakt tegen het geldende discontopercentage. Tot op heden worden er nog maar zeer beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening wordt pas opgenomen als de verplichting betrouwbaar is te schatten.

De voorziening onderhoud is gebaseerd op de onderhoudsplanning van de komende jaren. De dotatie is op basis van de planning berekend en gelijkmatig verdeeld over de jaren. Periodiek wordt de planning geactualiseerd. Jaarlijks wordt bekeken of de dotatie toereikend is. In de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is een tijdelijke overgangsregeling opgenomen voor het toepassen van de methode van kostenegalatie voor de voorziening groot onderhoud. Van deze tijdelijke overgangsregeling is gebruikt gemaakt bij het berekenen van de voorziening groot onderhoud.

Voorziening werkloosheidsuitkering: per 1 augustus 2022 is het Participatiefonds gemoderniseerd. Dit leidt ertoe dat het bevoegd gezag verplicht is tot het doen van een eigen bijdrage in de werkloosheidskosten van medewerkers waarvan de arbeidsovereenkomst op of na 1 augustus 2022 is beëindigd. De voorziening werkloosheidsuitkeringen is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitkeringen aan voormalig medewerkers die een werkloosheidsuitkering of bovenwettelijke uitkering ontvangen. De voorziening wordt opgenomen voor het deel van de uitkering dat voor rekening komt van het bevoegd gezag. De hoogte van de voorziening is bepaald op basis van gegevens van het Participatiefonds. Hierbij wordt ingeschat in welke mate de medewerker de gehele looptijd van de uitkering gebruik zal maken van de uitkering.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde.

Pensioenen

Er is één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Per ultimo boekjaar heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 113,9% (beleidsdekkingsgraad). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering' en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege toegekende (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW-subsidies en (gemeentelijke) overheidsbijdragen, alsmede de van derden toegekende overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

A.1.4 Toelichting op de balans per 31 december 2023

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31 december 2022	Afschrijvingen tot en met 31 december 2022	Boekwaarde per 31 december 2022	Mutaties 2023				Aanschaf- waarde per 31 december 2023	Afschrijvingen tot en met 31 december 2023	Boekwaarde per 31 december 2023
				Investerings	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Afschrijvingen desinvesteringen			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	141.246	63.781-	77.465	-	-	26.032-	-	141.246	89.812-	51.433
1.2.2 Inventaris en apparatuur	578.292	375.292-	203.000	70.475	0	64.082-	0-	648.767	439.374-	209.394
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	54.184	18.575-	35.609	8.253	-	7.067-	-	62.437	25.642-	36.796
Materiële vaste activa	773.722	457.647-	316.075	78.729	0	97.180-	0-	852.451	554.828-	297.623

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten meubilair en ICT-middelen.

Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijsleerpakket en overige investeringen.

1.5 Vorderingen

		31 december 2023	31 december 2022
1.5.1	Debiteuren	18.106	39.330
1.5.6	Overige overheden	70.908	20.265
	<i>Vervangingsfonds</i>	<i>9.147</i>	<i>7.103</i>
	<i>Overige overlopende activa</i>	<i>52.840</i>	<i>37.154</i>
1.5.8	Overlopende activa	61.987	44.257
	Totaal Vorderingen	151.001	103.852

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

		31 december 2023	31 december 2022
1.7.2	Banken	2.422.680	2.224.960
1.7.4	Overig	-	1.251
		2.422.680	2.226.211

2.1 Eigen vermogen

		Mutaties 2023			
		Boekwaarde per 31 december 2022	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Boekwaarde per 31 december 2023
2.1.1	Algemene reserve	1.184.713	137.444-	-	1.047.269
2.1.2	Bestemmingsreserve publiek	653.044	174.329	-	827.373
		1.837.757	36.885	-	1.874.642

Toelichting Bestemmingsreserve publiek:

		Mutaties 2023		
	Boekwaarde per 31 december 2022	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Boekwaarde per 31 december 2023
Huisvestings reserve	485.100	143.164	-	628.264
Bestemmingsreserve NPO	167.945	31.165	-	199.109
	653.044	174.329	-	827.373

2.1T-1 Eigen vermogen (vergelijkende cijfers vorig jaar)

		Mutaties 2022			
		Boekwaarde per 31 december 2021	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Boekwaarde per 31 december 2022
2.1.1T-1	Algemene reserve	1.148.881	35.832	-	1.184.713
2.1.2T-1	Bestemmingsreserve publiek	374.616	278.428	-	653.044
		1.523.497	314.260	-	1.837.757

Toelichting Bestemmingsreserve publiek (vergelijkende cijfers vorig jaar):

	Boekwaarde per 31 december 2021	Mutaties 2022		Boekwaarde per 31 december 2022
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Huisvestings reserve	330.967	154.133	-	485.100
Bestemmingsreserve NPO	43.649	124.295	-	167.944
	374.616	278.428	-	653.044

2.2 Voorzieningen

		Mutaties 2023				Boekwaarde per 31 december 2023	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
		Boekwaarde per 31 december 2022	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval			
2.2.1	Personeel	28.193	4.076	4.346-	-	27.923	1.189	26.734
	<i>Jubilea</i>	28.193	4.076	4.346-	-	27.923	1.189	26.734
2.2.3	Overige voorzieningen	267.848	43.750	-	-	311.598	6.538	305.060
	<i>Onderhoud</i>	267.848	43.750	-	-	311.598	6.538	305.060
		296.041	47.826	4.346-	-	339.521	7.727	331.794

2.4 Kortlopende schulden

		31 december 2023	31 december 2022
2.4.3	Crediteuren	66.002	123.601
2.4.7.1	<i>Loonheffing</i>	205.657	180.680
2.4.7.3	<i>Premies sociale verzekeringen</i>	19.416	13.857
2.4.7	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	225.073	194.537
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	63.329	51.779
2.4.9	Overige kortlopende schulden	32.805	8.040
2.4.10.4	<i>Vooruitontvangen termijnen OCW niet geoormerkt</i>	0-	0
2.4.10.5	<i>Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld</i>	160.130	124.129
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva algemeen</i>	105.275	7.797
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva mbt subsidie Gemeente</i>	-	0
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva mbt subsidie overig</i>	4.526	2.458
2.4.10	Totaal overlopende passiva	269.931	134.384
Totaal kortlopende schulden		657.141	512.340

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Model G. Overzicht doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Toewijzing			
De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond (J/N) of onderhanden			
Omschrijving	Kenmerk	Datum	
Subsidie impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB220115	8-7-2022	J
Subsidie studieverlof	2022/2/19401773	20-7-2022	J

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2022	Lasten t/m 2022	Stand begin 2023	Ontvangen in 2023	Lasten in 2023	Te verrekenen 31-12-23
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Aflopend			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2022	Lasten t/m 2022	Stand begin 2023	Ontvangen in 2023	Lasten in 2023	Stand ultimo 2023
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Doorlopend			-	-	-	-	-	-	-

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2023

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.1.1.1	Rijksbijdragen OCW	3.915.064	3.781.516	3.248.531
3.1.1.2	Niet geoormerkte subsidies	57.640	31.163	44.557
	Totaal rijksbijdragen via OCW	3.972.704	3.812.679	3.293.089
3.1.3.3	Rijksbijdragen via samenwerkingsverband	1.139.456	1.286.671	1.467.858
	Totaal rijksbijdragen	5.112.160	5.099.350	4.760.947

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	249.647	238.200	233.054
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	22.991	-	1.425
		272.638	238.200	234.478

3.5 Overige baten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.5.1	Verhuur	4.258	3.100	3.916
3.5.2	Detachering personeel	23.957	41.413	64.827
3.5.5	Ouderbijdragen	-	-	3.737
3.5.6	Overig	34.855	-	3.515
		63.070	44.513	75.995

4.1 Personele lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.1.1.1	<i>Bruto lonen en salarissen</i>	3.388.474	3.194.631	2.948.013
4.1.1.2	<i>Sociale lasten</i>	689.248	649.819	621.605
4.1.1.3	<i>Pensioenlasten</i>	496.717	468.301	434.983
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen	4.574.439	4.312.751	4.004.601
4.1.2.1	<i>Dotaties personele voorzieningen</i>	4.076	-	8.441
4.1.2.2	<i>Personeel niet in loondienst</i>	85.129	19.500	191.862
4.1.2.3	<i>Overig</i>	125.405	153.517	64.651
4.1.2.4	<i>Scholing/opleiding</i>	89.090	49.000	64.048
4.1.2	Overige personele lasten	303.699	222.017	329.002
4.1.3	Af: Uitkeringen	181.396-	204.182-	176.129-
		4.696.742	4.330.586	4.157.474

Realisatie 2023	Realisatie 2022
--------------------	--------------------

Gemiddeld aantal FTE 55 51

4.2 Afschrijvingen

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.2.2.1	Gebouwen	26.032	26.032	26.032
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	64.082	55.974	71.938
4.2.2.3	Overige materiële vaste activa	-	300	-
4.2.2.4	Onderwijsleerpakket	7.067	7.677	5.656
		97.180	89.983	103.626

4.3 Huisvestingslasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.3.1	Huur	432	-	348
4.3.3	Onderhoud	47.300	45.500	37.760
4.3.4	Water en energie	60.126	78.000	52.369
4.3.5	Schoonmaakkosten	68.327	66.000	63.239
4.3.6	Heffingen	4.290	2.500	2.316
4.3.7	Dotaties overige onderhoudsvoorzieningen	43.750	43.750	43.750
4.3.8	Overige huisvestingslasten	11.413	7.500	7.732
		235.637	243.250	207.514

4.4 Overige lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	115.739	87.500	84.838
4.4.2.1	<i>Inventaris en apparatuur</i>	<i>4.102</i>	<i>3.500</i>	<i>4.327</i>
4.4.2.2	<i>Leermiddelen</i>	<i>112.874</i>	<i>94.800</i>	<i>97.105</i>
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	116.976	98.300	101.433
4.4.4	Overig	148.708	101.055	97.221
		<u>381.423</u>	<u>286.855</u>	<u>283.492</u>
<i>Uitsplitsing</i>				
4.4.1.1	Honorarium onderzoek jaarrekening	6.050		7.744
4.4.1.4	Honorarium andere niet-controledienst	<u>2.053</u>		<u>-</u>
	Accountantslasten	<u>8.103</u>		<u>7.744</u>

5 Financiële baten en lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
5.5	Rentelasten	-	-	5.055-
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>5.055-</u>

A.1.7

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Samenwerkingsverband PO 2203 Hoogeveen-Steenwijk-Meppe	Stichting	Gemeente Hoogeveen	4
Stichting Op Kop Openbaar Primair Onderwijs	Stichting	Gemeente Steenwijkerland	4
Stichting PCO Accrete	Stichting	Gemeente Zwartewaterland	4

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

A.1.8

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren die op Stichting Samenlevingsscholen van toepassing is.

Op grond van de WNT regelgeving is de klasseindeling B van toepassing. Bij deze klasseindeling geldt voor 2023 een bezoldigingsmaximum van € 148.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Totale baten	2
Aantal leerlingen	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	5

1. BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

1a. Leidinggevende topfunctionarissen mét dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Gegevens 2023	W.F. Bok	W.F. Bok	J.A. Spanjer										
Functiegegevens	Lid CvB	Voorzitter CvB	Voorzitter CvB										
Aanvang en einde functievervulling 2023	1/1-30/9	1/10-31/12	1/1-30/9										
Omvang dienstverband in FTE	Nvt	Nvt	Nvt										
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee										
Bezoldiging													
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0										
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0										
<i>Subtotaal</i>	0	0	0										
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	0	0	0										
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0											
Bezoldiging	0	0	0										
Bedrag van de overschrijding	0	0	0										
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt										
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt	nvt										
Gegevens 2022													
Aanvang en einde functievervulling 2022	1/1-31/12		1/1-31/12										
Omvang dienstverband 2022 in FTE	nvt		nvt										
Dienstbetrekking?	nee		nee										
Bezoldiging													
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0		0										
Beloningen betaalbaar op termijn	0		0										
<i>Subtotaal</i>	0		0										
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	0		0										
Totaal bezoldiging 2022	0		0										

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (bedragen in €)

Gegevens 2023	A. Dul	M.B. Tol	A.C. Queens-Molenaar	V. Weemstra-van Dorsten									
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid									
Aanvang en einde functievervulling 2023	1/1-31/12	1/1-30/11	1/1-31/12	1/1-6/7									
Bezoldiging													
Bezoldiging	2.800	2.300	2.300	1.125									
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	22.200	13.543	14.800	7.582									
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0									
Bezoldiging	2.800	2.300	2.300	1.125									
Bedrag van de overschrijding	0	0	0	0									
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt	nvt									
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt	nvt	nvt									
Gegevens 2022													
Aanvang en einde functievervulling 2022	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12									
Bezoldiging	2.175	1.875	1.875	1.875									
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	21.450	14.300	14.300	14.300									

1d. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.900 of minder

Naam	Functie												
J.M. Rohaan-Bisperink	Lid RvT (m.i.v. 1-8-2023)												

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband voldaan aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

3. OVERIGE RAPPORTAGEVERPLICHTINGEN OP GROND VAN DE WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	42788
Naam instelling	Stichting Samenlevingsscholen
Rechtsvorm	Stichting
KvK-nummer	69193266
Statutaire zetel	Giethoorn
Adres	Eendrachtsplein
Huisno	1
Huisno.toevoeging	
Postadres	16
Postcode	8355DL
Plaats	Giethoorn
Telefoon	0521-36 25 20
E-mailadres	directie@samenlevingsschooldelisdodde.nl
Website	www.samenlevingsschooldelisdodde.nl
Contactpersoon	B. Smelt, Benny Vis, Wim Bok
Telefoon	0521-36 25 20
E-mailadres	directie@samenlevingsschooldelisdodde.nl
Accountant	Van Ree
Sector-code (SBI)	85201
Datum inschrijving KvK	13-7-2017

Brin	Naam
04LJ	KC De Lisdodde
19RN	Onderwijs Expertise Centrum 't Ravelijn

Bestemming van het resultaat

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

€	137.444-	wordt onttrokken aan de algemene reserve
€	143.164	wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve huisvesting
€	31.165	wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

College van bestuur:

- W.F. Bok

ToeziChthouder:

- A. Dul

- J.M. Rohaan-Bisperink

- A.C. Queens-Molenaar

- G. Zuur

Overige gegevens

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Samenlevingsscholen

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Samenlevingsscholen te Giethoorn gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Samenlevingsscholen op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Samenlevingsscholen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben

gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijscontroleprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en

regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het

opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 25 juni 2024

Van Ree Accountants

w.g.

E.J.A. aan het Rot AA